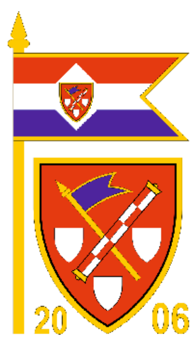

Grb i Zastava

Glasnik Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva
Broj 0, Godina 0. *Bulletin of the Croatian Heraldic & Vexillologic Association*
Zagreb, listopad 2006.

Osnivačka skupština HGZD

Osnivačka skupština HGZD održana je 4. svibnja 2006. godine u svečanoj dvorani Hrvatskog povijesnog muzeja, uz prisustvo tridesetak sudionika. Time je i formalno osnovano ***Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo*** (HGZD), kako je nakon diskusije skupština odlučila da će se Društvo zvati.

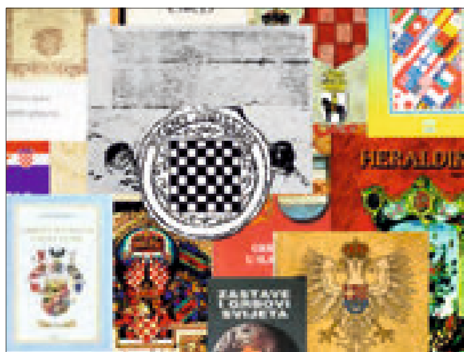
Cilj osnivanja Društva je unaprjeđenje heraldike (grbopisa i grboslovlja) i veksilologije (zastavopisa i zastavoslovlja) kao pomoćnih povijesnih znanosti i kao grana suvremene primijenjene umjetnosti, poticanje i razvijanje šireg interesa za heraldiku i veksilologiju te srodne znanstvene discipline kao što su sfragistika, faleristika i genealogija te očuvanja heraldičke i veksilološke baštine posebice na području Republike Hrvatske.

Kao uvod u rad skupštine prikazana je prezenacija s presjekom hrvatske heraldičke i veksilološke baštine u trajanju od dvadesetak minuta, nakon čega se prešlo na radni dio skupa.

Skupština je donijela osnovne akte Društva: Statut, Odluku o pokretanju postupka za upis u registar udruga RH te Odluku o visini članarine (sadržaj kojih je u cjelosti dostupan u ovom broju).

Sukladno statutu izabrana su tijela upravljanja Društva. Za predsjednika izabran je **Željko Heimer**, a za potpredsjednika **Nenad Labus**. Za tajnicu izabrana je **Dubravka Peić Čaldarović**, a za dva člana predsjedništva **Jelena Borošak-Marijanović** i **Matea Brstilo-Rešetar**.

Novoizabrani predsjednik je predstavio plan rada za tekuću godinu te dugoročni plan rada Društva (vidi u unutrašnjosti lista). Nakon radnog dijela skupštine, prisutni su nastavili druženje uz skromni prigodni domjenak u veži Hrvatskog povijesnog muzeja.

The CHVA Establishing Assembly

The Establishing Assembly of CHVA was held on the 4th May 2006 in the Ceremonial Hall of the Croatian History Museum, with some thirty participants. Thus the ***Croatian Heraldic and Vexillologic Association*** *(CHVA) was formally established.*

The goal of the establishment of the association is the promotion of the heraldry and the vexillology as auxilliary historic studies as well as the branches of the modern applied art, the encouragement and development of the wider interest for the heraldry and the vexillology and related studies such as sphragistics, phaleristics, genealogy etc. and the preservation of the heraldic and vexillologic heritage, especially on the territory of the Republic of Croatia.

As an introduction into the proceedings, a twenty minutes long presentation showing a cross-section of the Croatian heraldic and vexillologic heritage was shown, and then the assembly moved on to the official program.

The assembly adopted the Statutes, a decision on registration of the association in the public register and the decision on the membership fee (all available in full text in this issue).

Slajdovi iz prezentacija prikazane na osnivačkoj skupštini (gore, lijevo).
Slides from the presentation shown on the Establishing Assembly (top, left).

Sa osnivačke skupštine (gore, lijevo). *From the Establishing Assembly (top, left).* Foto Boris Priester.

Following it, in accordance with the Statutes the institutions of the association were elected.

The newly elected president presented the agenda for the current year and the long term guidelines of the Association. After the working session, the participants continued the meeting with a modest snack in the doorways of the Croatian History Museum.

Svi mislimo da bismo trebali biti sposobni sami smisliti adekvatno znakovlje Društva, no o tom po tom. Kako ne možemo raditi bez ikakovog znaka - vaš je predsjednik "oktroirao" ovaj znak da nam služi privremeno dok ne nađemo bolje. Sve sugestije su, naravno, dobrodošle.

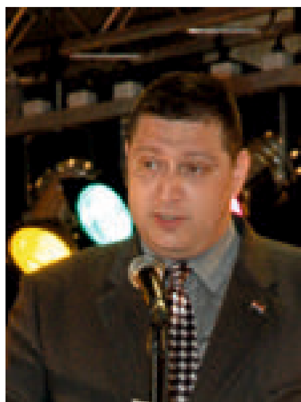
We all agree that we should be able to produce appropriate symbols of the Association ourselves, but let's not discuss it now. However, as we can not function without any symbol - your President "edicted" this sign to serve us temporary, until we find better. All suggestions are welcome, of course.

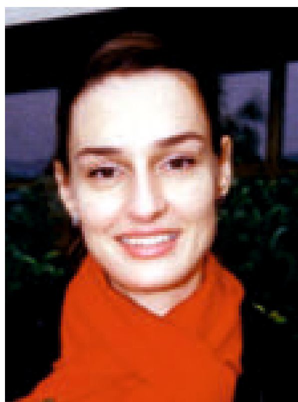
U ovom broju čitajte:

Tko su izabrani dužnosnici Društva?

U ovom broju donosimo nekoliko riječi o dijelu članova predsjedništva. O ostalima čitajte u sljedećem broju.

Dubravka Peić Čaldarović,
Tajnica Društva
Association Secretary

Željko Heimer,
Predsjednik HGZD
CHVA President

Matea Brstilo Rešetar,
članica Predsjedništva
Member of the Presidency

Mr. sc. **Dubravka Peić Čaldarović**, diplomirala je povijest i sociologiju Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1980.) te magistrirala na Odsjeku za povijesne znanosti istoga fakulteta (1996.). Krajem 1986. g. postaje kustosica Zbirke dokumenata i pečata u Muzeju revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu, a potom (1991.) voditeljica Zbirke heraldike i sfragistike u Hrvatskom povijesnom muzeju (HPM). U ožujku 2006. g. ponovno je raspoređena na Dokumentarnu zbirku XX. stoljeća. Realizirala je ukupno 7 samostalnih izložbi i surađivala u brojnim katalozima HPM i drugih muzeja u Hrvatskoj. Zbog popularizacije heraldičke zbirke i muzejskih izložbi sudjelovala je u mnogim emisijama hrvatskog radija i televizije. Bila je predstavnica Hrvatskog povijesnog muzeja u edukativnim projektima zagrebačkih muzeja organiziranim povodom Međunarodnog dana muzeja 1997-1998. g. Članica je profesionalnih udruženja *International Council of Museums* - ICOM; Društva za povjesnicu hrvatsku, Sekcije za kulturni turizam Hrvatskog muzejskog društva i dr.

Natporučnik mr. sc. **Željko Heimer**, dipl. inž., diplomirao je na Sveučilištu u Zagrebu, na Fakultetu elektrotehnike i računarstva, 1997. godine; od 1999. godine časnik je u Oružanim snagama Republike Hrvatske, trenutno s činom natporučnika informatičke struke. Magistar znanosti iz polja elektronike i biomehanike od 2005. godine. Od 1995. godine aktivan je član međunarodne udruge *Flags of the World* (FOTW). Objavljuje članke u više europskih veksiloloških časopisa. Sudjeluje na međunarodnim veksilološkim kongresima u Yorku, 2001., Stockholmu, 2003. te Buenos Airesu. 2005. Priredio izložbu norveških zastava 2005. g. u Zagrebu te u nizu drugih mjesta u Hrvatskoj i Norveškoj. Održava web stanice *the Flags and Arms of the Modern Era* (FAME) gdje objavljuje rezultate svojih veksiloloških istraživanja.

Matea Brstilo Rešetar, prof., diplomirala povijest i povijest umjetnosti 2003. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu; postdiplomant na Odsjeku povijesti umjetnosti - Zaštita spomenika kulture na istom fakultetu. Muzejski pedagog i PR (*public relations*) u HPM (2004.); kustos pripravnik (2005.); raspoređena na Zbirku heraldike i sfragistike u istom muzeju (2006.). Sudjelovala u muzejskim edukativnim radionicama Sekcije za muzejsku pedagogiju pri Hrvatskom muzejskom društvu povodom Međunarodnog dana muzeja (2004, 2005.), autorica muzejsko edukativnih, putujućih radionica na temu rodoslovlja i grboslovlja za javne knjižnice. Sudjelovala u brojnim obrazovnim i znanstvenim emisijama hrvatskog radija i televizije. Članica je Hrvatskog rodoslovnog društva "Pavao Ritter Vitezović" (od 2006.).

Who are our elected officers?

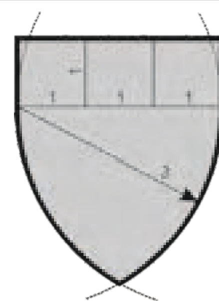
In this issue we bring you some words on some members of our Presidency. On the others read in the next issue.

Msc. ***Dubravka Peić Čaldarović****, graduated in History and Sociology in 1980 at the School of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb, master of sciences in the history in 1996 . From 1986 she was employed as the curator at the Documentary and Seal Collection in the Revolution Museum of Croatian Peoples in Zagreb, and after 1991 appointed as the administrator of the Heraldry and Seal Collection in the Croatian History Museum (CHM). In 2006 a senior curator at the Documentary Collection of the 20th Century. Author of 7 exhibitions and co-author in CHM and other museums' catalogues. Participated in numerous radio and TV programs on popularization of the heraldic collection and the exhibitions. Represented the CHM in educational projects of teh Zagreb museums on the occasion of the International Museum Days 1997-1998. Member of International Council of Museums, Society for Croatian History, Croatian Museum Society, etc.*

Lieutenant MSc. ***Željko Heimer****, graduated in the Faculty of Electrical Engeneering and Computing of the University of Zagreb in 1997; since 1999 an officers in the Croatian Armed Forces. Master of sciences in biomechanics and electronics in 2005. Since 1995 an active member of the Flags of the World (FOTW). Publishes in several European vexillologic periodicals, participated in the International Congresses of Vexillology in York, 2001, Stockholm, 2003 and Buenos Aires, 2005. In 2005 exhibition of Norwegian flags in Zagreb and other places in Croatia and Norway. Web site the Flags and Arms of the Modern Era (FAME) where he pulishesresults of his vexillologic research .*

Matea Brstilo Rešetar*, prof., graduated History and Arts History in 2003 on the Faculty of Philosophy of the University of Zagreb. Postgraduate student in Art History Department - Cultural Monuments Protection in the same University. A museum educator and the PR in the CHM since 2004; curator of the Heraldic and Sphragistic Collection 2006. Participated in educational museum workshops of the Muesum Pedagogy Section in the CHM on the occasion of the International Museum Days (2004, 2005); author of the educational traveling workshops on genealogy and heraldry for public libraries. Participated in numerous educational and scientific programs of the Croatian radio and TV. Member of Croatian Genealogical Society "Pavao Ritter Vitezović" (2006).*

S A D R Ž A J
C O N T E N T S

Iako heraldika poznaje nebrojene oblike štitova, među najelegantnija rješenja smatra se klasični oblik štita korišten od XIII. stoljeća, poznat pod engleskim nazivom *heater*, a kod nas najčešće nazivan jednostavno trokutasti štit. Najpogodniji je za jednostavne grbove. Njegova pravilna konstrukcija prikazana je na slici.

Although heraldry know for many different shield shapes, among the most elegant is considered the classical shield shape known as the heater*, in use since 13th century, in Croatian mostly described simply as the triangular shield. It is the best for the simple single coats of arms. Its proper construction is shown above.*

Na temelju članka 11. Zakona o udrugama (Narodne novine. broj 88/2001) Osnivačka skupština Hrvatskog grbovslovnog i zastavoslovnog društva, održana dana 4. svibnja 2006. godine u Zagrebu, donijela je

S T A T U T

Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Statutom uređuju se pitanja naziva, sjedišta, cilja, djelatnosti, načina upravljanja, unutarnjeg ustrojstva, financiranja i druga pitanja značajna za rad Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva (u daljnjem tekstu: Društvo).

Društvo je nevladina i neprofitna organizacija.

Članak 2.

Naziv Društva glasi: **Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo**.

Skraćeni naziv Društva glasi: **HGZD**.

Uz naziv na hrvatskom jeziku Društvo će u pravnom prometu rabiti i naziv na engleskom jeziku, koji glasi: **Croatian Heraldic and Vexillologic Association**, uz skraćeni naziv **CHVA**.

Društvo djeluje na području Republike Hrvatske.

[...]

II. CILJEVI I DJELATNOST

Članak 6.

Ciljevi Društva su:

- unaprjeđenje heraldike (grbopisa i grboslovlja) i veksilologije (zastavopisa i zastavoslovlja) kao pomoćnih povijesnih znanosti i kao grana suvremene primijenjene umjetnosti,
- poticanje i razvijanje šireg interesa za heraldiku i veksilologiju te srodne znanstvene discipline kao što su sfragistika, faleristika, genealogija i druge,
- očuvanje heraldičke i veksilološke baštine, posebice na području Republike Hrvatske.

Članak 7.

U svrhu ostvarivanja ciljeva propisanih člankom 6. Društvo će obavljati sljedeće djelatnosti:

- proučavati i podupirati proučavanje grbova i zastava, a osobito hrvatskih grbova i zastava,
- objavljivati stručne i znanstveno-popularne članke i publikacije s temom grbova, zastava odnosno heraldike i veksilologije i srodnih znanstvenih disciplina,
- organizirati predavanja, prezentacije, stručne skupove, izložbe, sajmove i druge manifestacije u svrhu proučavanja i popularizacije grbova i zastava te znanosti koje ih proučavaju,
- organizirati putovanja namijenjena upoznavanju i popularizaciji heraldičke i veksilološke baštine uopće, a posebice na području Republike Hrvatske,
- poticati svoje članove i u skladu s mogućnostima pružati im materijalnu pomoć za sudjelovanje na međunarodnim kongresima, izložbama, skupovima, seminarima i slično,
- objavljivati bilten o djelovanju Društva, tiskan ili putem Interneta,
- surađivati s drugim hrvatskim, inozemnim i međunarodnim udrugama sličnih interesa i kompatibilnih ciljeva,
- obavljati druge djelatnosti u svrhu ostvarivanja ciljeva Društva.

III. ČLANOVI DRUŠTVA

Članak 8.

Članom Društva može postati svaka punoljetna, poslovno sposobna osoba, koja je zainteresirana za rad u Društvu i koja prihvaća odredbe ovog Statuta.

Članom Društva mogu postati i pravne osobe. Članstvo u Društvu one ostvaruju putem ovlaštenog predstavnika, a tijekom glasovanja u tijelima Društva one ostvaruju pravo na jedan (1) glas.

Članstvo može biti redovito i počasno.

Članovi Društva plaćaju godišnju članarinu u iznosu koji utvrdi Skupština. Iznos članarine za pravne osobe može biti različit od iznosa utvrđenog za fizičke osobe.

Oslobođeni su plaćanja članarine:

- trajno, počasni članovi Društva, te
- privremeno, članovi izabrani u Predsjedništvo, Predsjednik, Potpredsjednik i Tajnik za trajanja svojih mandata.

Tajnik Društva vodi upisnik članova Društva.

Članak 9.

Fizička ili pravna osoba koja želi postati redovitim članom Društva podnosi zahtjev Predsjedništvu, koje donosi odluku o prijemu u članstvo. Odluku o prijemu u članstvo potvrđuje Skupština na sljedećoj sjednici.

Članovi potpisuju pristupnicu kojom se obvezuju na sudjelovanje u radu Društva te poštivanje odredbi njenog Statuta i drugih akata, kao i odluka tijela Društva.

[...]

Članak 14.

Tijela upravljanja Društvom su:

- Skupština,
- Predsjednik,
- Potpredsjednik,
- Predsjedništvo,
- Tajnik i
- Sud časti.

Mandat tijela Društva je četiri godine uz mogućnosti ponovnog izbora, a može trajati kraće u slučaju:

- ostavke ili
- opoziva Skupštine.

Članak 15.

Skupština Društva najviše je tijelo upravljanja.

Skupštinu čine svi članovi Društva.

[...]

X. INFORMIRANJE ČLANSTVA

Članak 38.

Rad Društva nije javan, a Društvo o svom radu izvješćuje javnost prikladnim načinima.

Članovi Društva imaju pravo uvida u rad tijela Društva i u odluke koje ta tijela donose.

Informacije o aktivnostima Društva, radu njezinih tijela te odlukama koje su donesene članovi Društva dobivaju prikladnim putem što može uključiti i tiskani bilten kao i onaj objavljen na internetu, elektroničku poštu, elektroničke dokumente i drugo.

Elektronički dokumenti sačinjeni u skladu sa zakonom imaju jednaku važnost kao i tiskani.

[...]

U Zagrebu, 4. svibnja 2006. godine.

Cjelokupni tekst statuta dostupan je na adresi: http://www.hgzd.hr/files/statut HGZD.doc

---

Na sjednici Osnivačke skupštine Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva (HGZD), održanoj dana 4. svibnja 2006. godine, u Zagrebu, nakon donošenja odluke o osnivanju HGZD i nakon rasprave osnivači su zaključili da Društvo neće djelovati neformalno, već da postoje opravdani razlozi za njegovu registraciju. Slijedom toga, jednoglasno su donijeli

ODLUKU
o pokretanju postupka za upis u registar udruga

A.Pokrenut će se postupak za upis Društva u registar udruga pri nadležnom tijelu.

B.U postupku registracije Društvo će zastupati Predsjednik, sukladno Statutu.

C.Po okončanju postupka registracije Predsjednik dužan je o ishodu toga postupka obavijestiti osnivače.

Broj 2/2006
U Zagrebu, 4. svibnja 2006. godine.

Predsjednik HGZD
natporučnik mr. sc. Željko Heimer, dipl. inž. el.

Na sjednici Osnivačke skupštine Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva (HGZD), održanoj dana 4. svibnja 2006. godine, u Zagrebu, a na temelju članka 16. stavka 1 podstavka 6 Statuta HGZD i nakon rasprave Skupština HGZD donijela je

ODLUKU
o visini godišnje članarine

A. Godišnja članarina za članove Društva fizičke osobe iznosi 100 kn, a za studente i umirovljenike 50 kn.

B. Godišnja članarina za članove Društva pravne osobe iznosi 500 kn.

C. Članovi uplatit će članarinu za tekuću godinu nakon provedene registracije Društva te otvaranja računa u banki.

Broj 3/2006
U Zagrebu, 4. svibnja 2006. godine.

Predsjednik HGZD
natporučnik mr. sc. Željko Heimer, dipl. inž. el.

Summary of pages 3 through 5

The pages include the acts and formal documents on which the Association is functioning. Beside the Statutes (the English version shall be made available on the web when translated), there is the Decision on the registration procedures (required by the Croatian law for an association to become a legal person), the Decision on the membership fee amount (100 HRK for private members, 50 HRK for students and senior citizens, 500 HRK for collective members), the Proceedings from the Establishing Assembly, the Agenda for 2006 and the Long-term Plan.

The page 5 ends with an account of the President regarding all the bureaucratic and procedural steps him as the Association representative had to accomplish for the formal registration of the Association and beginning of its work.

In short, this means that we have applied for registration in the appropriate office in Zagreb, where after a prescribed period of time and control of the legal contents of the Statutes and other acts, we have been registered properly. Next step was acquiring of a seal, with which we were able to apply for the tax number in the Statistical Bureau, and finally opening of an account in a bank.

During all this time we have been informing our members and public on our achievements through web site, initially opened at www.hdzg.org. Namely the .hr domain is available by regulations only after full registration of an association, so that was the next step to do, ending in opening of the site at www.hgzd.hr on 24 August 2006.

Finally, we have applied to several public fonds for subsidising our work in 2007, with hope that it shall be positively answered.

Zapisnik sa sjednice Osnivačke skupštine Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva

održane dana 4. svibnja 2006. u Zagrebu u prostorijama Hrvatskog povijesnog muzeja, Matoševa ulica 9.

Sjednici Osnivačke skupštine prisustvovalo je ukupno 30 sudionika (popis prisutnih nalazi se u prilogu br. 1 ovom zapisniku).

Osnivačkom skupštinom je do izbora dužnosnika Društva predsjedao odbor u sastavu: mr. sc. Željko Heimer, Nenad Labus, prof. i mr. sc. Dubravka Peić Čaldarović. Za zapisničara je izabrana mr. Dubravka Peić Čaldarović, a za ovjeroviteIje zapisnika izabrani su mr. Željko Heimer i Nenad Labus.

Nakon toga usvojen je sljedeći

DNEVNI RED

1. Donošenje odluke o osnivanju Društva
2. Donošenje odluke o pokretanju postupka za upis u registar udruga
3. Donošenje Statuta Društva
4. Izbor predstavničkih tijela Društva
5. Donošenje odluke o znakovlju Društva
6. Donošenje odluke o visini članarine
7. Donošenje plana rada Društva
8. Razno

1) Nakon iznošenja razloga koji su osnivače doveli na ovu Osnivačku skupštinu te kraće diskusije o stupnju istraženosti i očuvanosti hrvatske heraldičke i veksilološke baštine, zaključeno je da postoji potreba za osnivanjem udruženja koje bi se bavilo proučavanjem zastava i grbova pa je jednoglasno donesena **Odluka o osnivanju Društva** koje će djelovati prema zadacima i ciljevima navedenim člancima 6. i 7. Nacrta statuta Društva.

2) Nakon rasprave sudionici su zaključili da Društvo neće djelovati neformalno, već da postoje opravdani razlozi za njegovu registraciju. Slijedom toga, jednoglasno su donijeli **Odluku o pokretanju postupka za upis u registar udruga.**

3) Predsjedavajući je predočio nazočnima Nacrt statuta Društva, navodeći da se radi o temeljnom aktu koji

(nastavak na str. 4)

Ovaj prekrasan primjerak hrvatskog grba, koji je ovdje umetnut samo kao ukras, djelo je vrsnog austrijskog heraldičara Huga Gerarda Ströhla iz njegove knjige "Städtewappen von Österreich-Ungarn", Beč, Anton Schroll & Co, 1904.
This beautiful specimen of the Croatian coat of arms, inserted here for purely ornamental purposes, is artwork of famous Austrian heraldist H. G. Ströhl, from his book "Städtewappen von Österreich-Ungarn", Vienna, Anton Schroll & Co, 1904.

Zapisnik sa sjednice Osnivačke skupštine HGZD
(nastavak sa str. 3)

uređuje međusobne odnose članova, a na temelju kojeg Društvo i djeluje. Nakon diskusije o imenu i grbu (znaku) jednoglasno je donesena **odluka: usvaja se Statut Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva.**

4) Za Predsjednika Društva, sukladno članku 18. stavak 4. Statuta predložen je i nakon provedenog glasovanja jednoglasno izabran natporučnik mr. sc. **Željko Heimer**, dipl. inž. elektrotehnike, časnik Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Za Potpredsjednika Društva, sukladno članku 21. stavak 2. Statuta predložen je i nakon provedenog glasovanja jednoglasno izabran **Nenad Labus**, prof., djelatnik Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Rijeci.

Za članove Predsjedništva, sukladno članku 23. stavak 2. Statuta predložene su i nakon provedenog glasovanja jednoglasno izabrane **Jelena Borošak Marjanović**, muzejska savjetnica u Hrvatskom povijesnom muzeju i voditeljica Zbirke zastava te **Matea Brstilo**, kustosica u Hrvatskom povijesnom muzeju i aktualna voditeljica Zbirke heraldike i sfragistike.

Za Tajnika Društva, sukladno članku 26. Statuta predložena je i nakon provedenog glasovanja jednoglasno izabrana mr. sc. **Dubravka Peić Čaldarović**, viša kustosica Hrvatskog povijesnog muzeja i dosadašnja dugogodišnja voditeljica Zbirke heraldike i sfragistike.

Za članove Suda časti Društva, sukladno članku 28. stavak 2. Statuta predloženi su akademik **Nikša Stančić**, dr. **Ante Gulin** i dr. **Josip Kolanović** te su nakon provedenog glasovanja jednoglasno izabrani za te dužnosti.

Nakon okončanja navedenih izbora Osnivačka skupština je utvrdila da je Predsjednik, kao osoba ovlaštena za zastupanje, dužan i ovlašten nadležnom tijelu podnijeti zahtjev za upis Društva u registar.

5) Nakon rasprave sudionici su sukladno članku 5. stavak 4. Statuta Društva donijeli **Odluku da će znakovlje Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva (grb/znak i zastavu) definirati naknadno što će izabrati i potvrditi sljedeća skupština Društva**.

6) Nakon rasprave sudionici su sukladno članku 8. stavak 4. Statuta Društva donijeli **Odluku o visini članarine Hrvatskog društva za zastave i grbove**.

7) Predsjednik je predstavio prijedlog plana rada Društva za tekuću godinu odnosno za razdoblje 2007-2010. g. (koji se nalaze uz ovaj zapisnik kao prilog br. 2). Nakon rasprave usvojen je Plana rada HDZG.

Zapisničar: Dubravka Peić Čaldarović
Ovjerovitelji zapisika: Željko Heimer, Nenad Labus

Program rada HGZD u 2006. godini

1. Dovršavanje svih poslova oko osnivanja Društva:
(a) upis u registar udruga kod Gradskog ureda za opću upravu,
(b) otvaranje tekućeg računa i uspostavljanje arhive Društva,
(c) učlanjenje u Međunarodni savez heraldičkih udruženja,
(d) učlanjenje u Međunarodni savez veksiloloških udruženja.

2. Pokretanje on-line informativnog lista HGZD koji će služiti kao prostor za međusobnu komunikaciju članova Društva te donositi različite vrste informacija: prikaze vrijednih primjeraka nacionalne heraldičko-veksilološke baštine, heraldičkih i veksiloloških publikacija, članaka, izložbi i događaja; rasprave aktualnih problema heraldičko-veksilološke teorije i prakse; predstavljanje potencijalnih projekata zaštite heraldičke i veksilološke baštine, isl.

3. Organizacija predavanja (tribina, okruglog stola) na temu heraldike i veksilologije najmanje dvije godišnje, od kojih jedna s heraldičkom, a druga s veksilološkom tematikom

CHVA Agenda for the year 2006

1. Finalizing of all tasks regarding the registration of the Association:
(a) registration in the City Administartion Office,
(b) opening of a bank account and establishemnt of the Association archives,
(c) membership in the International Confederation of Genealogy and Heraldry,
(d) membership in the International Federation of Vexillologic Associations.

2. Establishment of the CHVA on-line informational bulletin, to serve as space for intercommunication of the Association members and that shall contain various information: presentation of valuable items of national heraldic/vexillologic heritage, of heraldic/vexillologic publications, articles, exhibitions and events; discussions on current heraldic/vexillologic issues in theory and practice; presentation of projects in preservation of herladic and vexillologic heritage etc.

3. Organization of lectures (workshops etc.) on the heraldic and vexillologic topics at least twice a year, one on herladry and one on vexillology each.

Hrvatska zastava nakon 1876. godine iz zbirke Hrvatskog povijesnog muzeja.
Croatian flag as used after 1876, from the collection of the Croatian History Museum.

Osnove za program rada u razdoblju 2007-2010. g.

1. Pokretanje i sudjelovanje u realizaciji projekata s ciljem zaštite, evidencije, stručne obrade, publiciranja i popularizacije heraldičke i veksilološke baštine koja je tijekom prošlosti nastala na području Hrvatske:
(a) *Heraldički Zagreb* - identifikacija, evidencija i povijesna kontekstualizacija grbova sa šireg zagrebačkog područja,
(b) *Stare zastave na prostoru povijesnih hrvatskih zemalja* - evidencija i determinacija zastava iz privatnih i javnih kolekcija koje se odnose na hrvatsku nacionalnu povijest.

2. Pokretanje i sudjelovanje u realizaciji seminara praktične ili primijenjene heraldike/veksilologije: upoznavanje s osnovama heraldičko-veksilološkog umjetničkog dizajna i prava.

3. Organizacija predavanja, tribina, diskusija i rasprava na temu heraldike i veksilologije (2-4 godišnje) u suradnji sa srodnim udruženjima i zainteresiranim institucijama (Društvom za povjesnicu Hrvatsku, Hrvatskim rodoslovnim društvom „P. R. Vitezović", Hrvatskim numizmatičkim društvom, Hrvatskim povijesnim muzejom, Arhivom grada Zagreba, Hrvatskim državnim arhivom, Filozofskim fakultetom isl.)

4. Izdavanje stručnog časopisa Heraldičko-veksilološkog glasnika.

5. Poticanje i pomaganje aktivnog učešća članova Društva na međunarodnim kongresima, skupovima i kolokvijima iz heraldike i veksilologije.

Long-term plan for period 2007-2010

1. Initiation and participation in implementation of projects with purpose of protection, identification, scientific processing, publication and popularization of herladic and vexillologic heritage that emerged through history on the territory of Croatia, such as:
(a) Heraldic Zagreb - identification, registration and historic contextualization of the coats of arms from wider Zagreb area,
(b) Old flags in the region of the historic Croatian lands - registration and determination of flags from private and public collections related to the Croatian national history.

2. Initiation and participation in realization of seminars/workshops on practical or applied heraldry/vexillology: basics of heraldic/vexillologic artistic design and legislation.

3. Organization of lectures, seminars, discussions etc. on herladic/vexillologic issues (2-4 per year) in cooperation with compatible associations and institutions (Society for Croatian History, Croatian Genealogic Association „P. R. Vitezović", Croation Numismatics Association, Croatian History Museum, Zagreb Civic Archives, State Archives, Faculty of Philosophy etc.)

4. Issue of the CHVA bulleting.

5. Incitement and support of the CHVA members on active participation in international congresses, meetings and colloquia on heraldry and vexillology.

O provedenim postupcima za registraciju i drugim preduvjetima za djelovanje Društva

Kao što je na Osnivačkoj skupštini utvrđeno, a kao što je i red, Predsjednik je dužan poduzeti sve mjere potrebne za registraciju i početak djelovanja Društva. Ovaj članak ukratko će se osvrnuti na to što smo radili prvih nekoliko mjeseci postojanja Društva, na koje smo probleme nailazili i kako smo ih savladavali.

Prvi korak koji treba poduzeti nakon osnivanja društva koje je odlučilo da neće djelovati neformalno, nego se registrirati, registracije je u Registru udruga Republike Hrvatske. U našem slučaju popunjen Zahtjev za registraciju (obrazac kojeg je dostupan preko Interneta) podnosi se Gradskom uredu za opću upravu Grada Zagreba, uz 70 kn biljega i niz priloga, u roku od mjesec dana od osnivačke skupštine.

Mi smo naš Zahtjev predali 22. svibnja. Iako smo bili upozoreni od mnogih prijateljski naklonjenih ljudi da ćemo pri tome vjerojatno imati mnogo problema, jer su službenici u ovom uredu vrlo strogi i cjepidlake što se tiče teksta Statuta - problema nije bilo. Možemo malo biti ponosni sami na sebe kako smo taj Statut dobro odradili, pa je ovo i prilika zahvaliti svima koji su svojim prijedlozima i primjedbama pridonijeli na usklađenom tekstu prijedloga Statuta koji smo usvojili.

A djelatnici Gradskog ureda uopće nisu takvi birokrati kakvim smo ih možda zamišljali, već su se pokazali vrlo srdačnim i spremnim pomoći. Uglavnom, rečeno nam je da će nam se u roku od trideset dana netko javiti s primjedbama i potrebitim preinakama, no već za dva tjedna primio sam telefonski poziv da je registracija izvršena, da je sve u redu i da dođem po ovjerene materijale. Dakle, 8. lipnja 2006. naše Društvo i formalno je upisano u Registar udruga Republike Hrvatske, rješenjem Gradskog ureda Klasa: UP/I-230-02/06-01/325, Ur. broj: 251-07-02/2-06-2. Upis je izvršen pod rednim brojem **21004758**. Prvi korak izvršen.

Sljedeći je korak izrada pečata, koji Zakon o udrugama izrijekom ne zahtijeva, ali bez kojega se ne može izvršiti sljedeći važan korak, a to je dobivanje matičnog broja, bez kojek udruga ne može sudjelovati u platnom prometu. Dakle, da skratim: bez pečata ništa.

Izbor pečatoresca uglavnom je temeljen na njegovoj blizini, pa je tako pečat izrađen u tvrtki "Signal-M" u Zagrebu. S detaljima izgleda pečata nismo se mnogo htjeli zamarati - u Statutu je jednostavno opisan da sadrži imena na hrvatskom i engleskom te inicijale. Ionako se nadamo da ćemo nakon što Društvo jednom usvoji simbole promijeniti taj dio Statuta i uključiti znak ili grb u pečat te tada izraditi novi. Kako god, ovaj jednostavan pečat koštao nas je (još uvijek iz privatnih novčanika članova Predsjedništva) 160 kn.

Sa svježe izrađenim pečatom pristupili smo sljedećem koraku, a to je prijava u Registar poslovnih subjekata kojeg vodi Državni zavod za statistiku (DZS). Koristeći se obrascem RPS-1 (također dostupan na Internetu, sreća naša da ne živimo u vrijeme F. Kafke) predali smo zahtjev DZS-u 3. srpnja i već isti dan dobili "Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta prema NKD-u 2002." Ovim dokumentom službeno se određuje "pravno ustrojbeni oblik" našeg Društva ("Udruga" brojčana oznaka 10), djelatnost kojom se bavimo ("Djelatnost ostalih sturkovnih organizacija" br. oznaka podrazreda 91122) te najvažnije Matični broj poslovnog subjekta: **2094177**. To je onaj broj koji treba upisati na računima R-1 i slično pri raznim plaćanjima. Pristojba koja se plaća DZS-u za taj papir iznosi 55 kn.

Četvrti i posljednji korak do završetka "papirologije" je otvaranje računa u poslovnoj banci. Raspitivanjem smo saznali da su uvjeti otvaranja računa više manje identični u svim bankama te smo se opet vodili principom blizine i jednostavnosti pristupa poslovnici te se odlučili za Zagrebačku banku. Za poslovne subjekte, kakvo je naše Društvo, tek nekoliko poslovnica Zabe vodi račune, pa smo odabrali poslovnicu u Tratinskoj. Tako smo 12. srpnja uzeli univerzalni paket koji pokriva otvaranje računa broj **2360000-1101905988**, deviznog računa **2100316527**, e-zaba pristup odnosno kartice za dostup računima preko bankomata i sve ostale uslugice suvremenog bankarstva. Otvaranje računa najveća je do sada preuzeta obaveza Društva, koliko god skromna, naknada za vođenje računa iznosi 80 kn mjesečno. Jednostavnom računicom, Društvo mora imati deset članova koji redovito uplate pun iznos članarine (dakle po 100 kn) da bismo samo pokrili troškove "hladnog pogona". A još ništa nismo počeli raditi! Neka ovo posluži kao argumentirani apel članovima da se sjete svoju **članarinu uplatiti na vrijeme**.

Time smo obavili sve zakonski potrebne radnje za djelovanje Društva. No, to ne znači da se sve to vrijeme nismo bavili i drugim stvarima. O djelovanju naših članova na stručnom polju pročitat ćete na drugim mjestima "Grba & Zastave", a ovdje ćemo navesti "administrativne" akcije koje smo još poduzeli.

Kao što članovi HGZD dobro znaju, već i prije osnivačke skupštine inicijatori osnivanja Društva pokrenuli su web stranice na adresi www.hdgz.org. Registraciju ove domene kao i smještanje web stranica na serveru ljubazno je platio i "ugostio nas" g. **Duško Štampalija**, na čemu mu ovim putem najsrdačnije zahvaljujemo. Nakon Osnivačke skupštine Društvo je promijenilo inicijale, no web stranice su ostale (registracija domene plaćena je na godinu dana). U međuvremenu podnijeli smo zahtjev hrvatskoj upravi za domenska imena (**DNS** pri Carnetu) za izdavanje domene **www.hgzd.hr**, te smo podnijeli zahtjev Carnetu za ustupanje web prostora na javnom poslužitelju jagor.srce.hr kao gostujući servis. Ovo je ubrzo pozitivno rješeno, te su stranice Društva našle svoj stalni dom 24. kolovoza 2006. godine.

Kad smo već kod stranica, grafičko oblikovanje i postavljanje stranica temeljeno na javno dostupnom sustavu Drupal izveo je vaš predsjednik Željko. Želja nam je bila da što prije uspostavimo stranice, tako da se nismo htjeli previše zamarati dizajnom i izgledom, već sadržajem. Tijekom vremena malo smo se popravili, uveli inačicu stranica i na engleskom za posjetioce iz svijeta te se trudimo stalno dodavati ponešto novo. Nadamo se da ste na našim web stranicama našli nešto što vas je zanimalo, a sve prijedloge glede izgleda i sadržaja rado ćemo poslušati.

Također, u vezi s elektroničkim medijima, predsjedništvo je članove Društva u nekoliko navrata obavještavalo o djelovanju Društva elektronskom okružnicom "Novosti iz HGZD-a". Mailing lista na koju se šalju ove okružnice danas ima 45 imena - u usporedbi s 20 članova koji su u međuvremenu poslali prijavince te 8 članova koji su i uplatili članarnu (podatak od 1.10.), možemo se pitati šta oni drugi rade tu? I pitanje je na mjestu, plan nam je u što skorijem vremenu one koji nisu zainteresirani za rad u Društvu ukloniti s popisa i ne zamarati ih više "glupostima". S druge pak strane, a s obzirom na gore navedene financijske konzekvence, evo prilike pozvati sve naše članove da reklamiraju Društvo među svojim kolegama i poznanicima koji se zanimaju za grbove i zastave.

I na kraju, Predjsedništvo se bavilo i *fondraisingom*. Poslali smo zahtjeve za pomoć u financiranju programa Gradu Zagrebu, Ministarstvu kulture RH i Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva, a namjera nam je konkurirati, kada natječaji budu raspisani i kod drugih subjekata koji se bave subvencioniranjem ovakvih društava kao što su poslovne banke. Vaše ideje pri tome dobro će nam doći i iskreno se nadamo da ćemo pri tome imati uspjeha.

Ž.H.

Heraldički Zagreb

Dubravka Peić Čaldarović

Prema količini ili stupnju koncentracije, kao i s obzirom na svoju potencijalnu spomeničku vrijednost (starost, autentičnost, stupanj očuvanosti i povijesni značaj) heraldička se baština sa šireg područja Zagreba može smjestiti unutar četiri glavna heraldička punkta:

1. **Gornji grad i Kaptol** - najstariji su dijelovi Zagreba čije palače, upravne zgrade i crkve svojim fasadama, ili unutrašnjim ambijentima, predstavljaju prave riznice heraldičkih primjeraka te pružaju uvid u najstariju povijest grada i njegovih stanovnika; 2. **Mirogoj** - je reprezentativno i ujedno najveće zagrebačko groblje, koje u svojim "arkadama" čuva nepresušne izvore podataka za genealoška istraživanja te predstavlja svojevrstan mramorni muzej obiteljske heraldike na otvorenom; 3. **Donji grad** - ili moderno gradsko središte XIX. stoljeća, posjeduje reprezentativne palače danas nastanjene diplomatskim predstavništvima različitih država svijeta, mahom ukrašene njihovim zastavama i grbovima, koji pružaju dobar uvid u međunarodne veze suvremene Republike Hrvatske i, konačno, 4. **Medvednica** - park prirode i atraktivno gradsko izletište, koje pri svojem najvišem vrhu Sljemenu, na stropu svetišta kapelice Majke Božje Sljemenske - Kraljice Hrvata ima ilustriran kompletan "grbovnik" hrvatskih pokrajina i gradova iz perioda između dvaju svjetskih ratova. Budući da smatramo nužnim u što skorijoj budućnosti načiniti kompleksan prikaz svakog pojedinog heraldičkog punkta, a u njihovu okviru i detaljniju analizu pojedinih heraldički-relevantnih građevina, ovo je prilika da u sažetim crtama predstavimo barem jednu od njih.

Stara gradska vijećnica nedvojbeno je jedan od izuzetno vrijednih i reprezentativnih objekata zagrebačkog Gornjeg Grada, ne samo u povijesnom, umjetničkom, ili društveno-političkom, već i u heraldičkom smislu. Sagrađena 1833/34. godine u tadašnjoj Gospodskoj ulici za potrebe gradskog kazališta, danas obuhvaća prostor dvaju objekata: palače u Ćirilometodskoj 5 i njoj susjedne zgrade koja stoji na uglu Ćirilometodske ulice i Trga svetog Marka. Troškove izgradnje prvog namjenskog zagrebačkog kazališta u cijelosti je financirao bogati trgovac **Kristofor Stanković**, dok je projekt načinio graditelj iz Ljubljane, **Antun Cragnolini**. On je na prvom katu kazališta uredio veliku reprezentativnu plesnu (ili redutnu) dvoranu, (nama izuzetno zanimljivu zbog heraldičkih fresaka koje se danas u njoj nalaze). Kada je 1897. g. u Donjem gradu sagrađena druga kazališna zgrada, koju Hrvatsko narodno kazalište koristi i danas, gornjogradski je objekt adaptiran za potrebe gradske uprave. Potonju je adaptaciju izveo Carnelutti, a freske po zidovima hodnika i novo oslikavanje soba zagrebački slikar **Edmond Haase**. Nekadašnja redutna dvorana preuređena je u reprezentativnu skupštinsku dvoranu (još uvijek bez heraldičkih fresaka), što joj je funkcija još i danas.

Preuređenja Stare gradske vijećnice, se povremeno nastavljaju i u XX. stoljeću. Tako je, na primjer, djelomična prigradnja dodatnih prostorija izvedena već 1910/11. godine, a nadogradnje prema dvorišnoj zgradi tijekom 1930-ih godina, dok je adaptacija tavanskih prostorija izvršena tijekom 1941. godine. Konačno je od 1968-1975. godine izvedena i posljednja temeljita rekonstrukcija pod rukovođenjem arhitekta

(nastavak na str. 6)

Grbovi Stare gradske vijećnice

(nastavak sa str. 5)

Andrije Mutnjakovića. Za vrijeme nekog od spomenutih građevinskih zahvata, a vjerojatno ne poslije početka Drugog svjetskog rata, nastao je impozantan friz s dvadeset teritorijalnih (javnih) grbova - trgovišta, gradova, općina i posjeda - na ogradi galerije u velikoj skupštinskoj, ili nekadašnjoj plesnoj (redutnoj) dvorani. Iako se radilo o grbovima različita porijekla i pravno-heraldičkog statusa, od kojih je poneki još potpuno nepoznat u hrvatskoj heraldičkoj povijesti, prikazani su ujednačenim stilom i dosljedno identificirani nazivom teritorijalne jedinice koju predstavljaju, kao i godinom stjecanja privilegija, odnosno utemeljenja, ili barem prvog spomena u dokumentima. Unatoč nedostatku konkretnih dokaza, nije sasvim neosnovana pretpostavka da su spomenuti grbovi na galeriji skupštinske dvorane oslikani upravo na inicijativu **Družbe braće hrvatskoga zmaja**, udruženja koje je djelovalo između dvaju svjetskih ratova s ciljem zaštite i obnove nacionalne baštine, tradicije i kulture.

S obzirom na relevantne pokazatelje, ipak, sa sigurnošću možemo tvrditi da su nositelji svih prikazanih grbova bili aktivni društveni i ekonomski subjekti tijekom duljeg povijesnog razdoblja, i da u tom smislu predstavljaju svjedočanstva višestoljetnog kontinuiranog razvoja šire zagrebačke regije. Sam je grad Zagreb pritom zastupljen s više različitih heraldičkih varijanti: (a) novijim gradskim grbom, koji je konačno utvrđen oko 1897. godine (*u modrom, na zelenom brijegu srebrna utvrda s tri kule i otvorenim vratima, zdesna praćena zlatnom zvijezdom, slijeva srebrnim mlađkom*), (b) grbom **Kaptola**, jednog od najstarijih naselja na području današnjeg Zagreba utemeljenog 1093. godine osnivanjem Zagrebačke biskupije (*u crvenom srebrni rog: gore, dvije zlatne zvijezde; dolje zaobljena kula s dva prozora i otvorenim vratima*), (c) grbom **Grička** ili (Gradeca), drugog najstarijeg naselja na zagrebačkom području koje je podignuto na istoimenom brežuljku i koje je 1242. godine od kralja **Bele IV.** dobilo povlastice slobodnog kraljevskog grada (*u crvenom, iz srebrnih zidina s otvorenim vratima izrasta zeleni trobrijeg na kome je srebrna utvrda otvorenih vrata s tri kule, zdesna praćena zlatnom zvijezdom između dvaju ružinih cvjetova, slijeva srebrnim mlađkom okruženim s pet ružinih cvjetova*). Ovakav grb uglavnom odgovara opisu prvog i najstarijeg grba ujedinjenog Zagreba – „nove“ hrvatske metropole koja je tek carskim ukazom iz polovice XIX. st. formalno potvrđena kao jedinstvena urbana cjelina, sastavljena od pojedinih povijesnih naselja. Jedna varijanta gričkog (gradečkoga) grba pripisuje se zagrebačkom naselju **Nova Ves** (*u crvenom, na zelenom brijegu, srebrne zidine grada s otvorenim vratima i prozorima te krovovima i krošnjama u pozadini*) ponajprije utemeljenom kao posjed Zagrebačke biskupije s kmetskim selištima i mlinovima istočno od potoka Medveščaka, da bi 1237. godine odredbom **Stjepana II.** pripalo Kaptolu, a potom posebnom ispravom Zagrebačkog stolnog kaptola iz 1344. g. dobilo povlastice *“slobodnog sela Lepa Ves”*.

Jednako su neobični i u našoj heraldici dosad slabije poznati grbovi nekolicine crkvenih posjeda iz neposredne zagrebačke okolice, koji su tijekom vremena također osvojili relevantne feudalne povlastice te se do druge polovice XIX. stoljeća postupno uklopili u okvire urbanog naselja. Radi se prije svega o grbu **Laške ulice** (kako piše pod grbom, zapravo Vlaške vesi: *raskoljen štit: desno, crveno-srebrno šahirano, 3x5; lijevo, crveno-modro razdijeljeno - gore, zlatna zvijezda iznad mlađka; dolje, na zelenom tlu kuna u trku udesno a iznad nje zlatna zvijezda*); **Kraljevca, Petrovine** – posjeda koji je tijekom svoje povijesti bio poznat još pod imenom Podgorje ili Biskupec i **Vugrovca**.

Posebnu skupinu čine grbovi naselja koja su se nalazila u relativnoj blizini zagrebačke gradske jezgre, da bi se danas razvila u odvojene gradove. To su grbovi **Ivanić Grada**, **Krapine**, **Zeline**, **Jastrebarskog** i **Samobora**, kao i nekolicina grbova seljačkih plemićkih općina koje vuku porijeklo još iz srednjovjekovnih vremena (XIII-XIV. stoljeća) – **Draganića**, **Domagovića**, **Cvetkovića**, **Turopolja**, **Krašića** i **Kupčine**, koja je izgleda rabila stari grb knezova Krčkih-Frankopana, nekadašnjih vlasnika.

Posljednja u nizu heraldičkih oznaka koja neposredno upućuje na šire zagrebačko područje jest grb **Zagrebačke župe** (tj. županije) (*četvoren grb sa štitićem: u zlatnom, na zelenom tlu pećina prirodne boje iz koje izvire voda [Manduševac]; 1. u modrom zlatna okrunjena leopardova glava, 2. crveno-srebrno šahirano, 3. u modrom, na zelenom tlu kuna u trku udesno praćena zlatnom šesterokrakom zvijezdom, 4. u zelenom dvije srebrne valovite grede [Sava i Kupa]*). Iako se Zagrebačka županija spominje u najstarijim povijesnim izvorima XII. stoljeća za identifikaciju vrlo širokog teritorija, koji se protezao preko rijeke Une čak do Bosne, u vrijeme nastanka heraldičkog friza obuhvaćao je tek one pravne subjekte i prostorne čimbenike čiji su grbovi ovdje predstavljeni. Svoj je suvremeni formalno-pravni status Zagrebačka županija stekla polovicom XVIII. stoljeća od carice Marije Terezije, koja je carskom poveljom ujedno podijelila i opisani grb.

Zaključimo ovaj sažeti heraldički pregled napomenom da se i na fasadi Vijećnice mogu vidjeti aplikacije dviju varijanti gradskoga grba: starija je varijanta zagrebačkog (gričkog) grba smještena na pročelju iznad glavnog ulaza u vijećnicu, dok se novija varijanta grba nalazi na bočnoj fasadi susjednog objekta koji je pročeljem okrenut na Trg sv. Marka. Pozivamo vas, na kraju, da i sami prošetate ulicama zagrebačkog Gornjeg grada i uvjerite se u vrijednost heraldičkog blaga koje tamo, uglavnom neprimjećeno od ljudi, sve teže savladava breme proteklih stoljeća.

Dubravka Peić Čaldarović

Coats of Arms in the Old City Hall

According to quantity, concentration, or potential monumental value (implicating age, authenticity, level of protection and historical importance) heraldic heritage from the broader Zagreb region is supposed to be situated within four basic heraldic-relevant locations: (1) ***Upper Town and Kaptol*** *– which are the oldest parts of Zagreb including palaces and churches, public and governmental buildings, that facades or interiors represent genuine treasury of national heraldry, illustrating history of the city and its inhabitants from medieval period onward; (2)* ***Mirogoj*** *– is representative and the biggest graveyard in Zagreb which contains enormous sources of genealogical information and at the same time represents a kind of open-air museum for the marble family heraldry; (3)* ***Down Town*** *– or a modern city center of the 19th century possesses representative palaces today inhabited by foreign diplomatic staff of various countries which are obligatory decorated with their national coats of arms and flags and which therefore illustrate international connections of the recent Croatian state and, finally, (4)* ***Mountain Medvednica*** *– an unique national park and the most popular resort of Zagreb city folks which on its highest peak (Sljeme) has a small St. Mary's chapel, with a partial but relevant civic "armorial" of Croatian towns from the period between the two World Wars. As we consider important to make a complex review of each particular heraldic-relevant location in Zagreb in the near future, as well as to analyze in details any single heraldic-relevant building, this is a good opportunity to shortly characterize at least one of them.*

The ***Old City Hall*** *is undoubtfully one of the extremely important and representative buildings on the Zagreb's Upper Town, not only in the historical, artistic, or social-political sense, but also considering the heraldic point of view. It was built in 1833/34 as the public theatre in what was then called the Noble Street. Today it unifies two buildings – a palace in the Nr. 5 St. Cyril and Metod Street, with the neighboring house placed at the corner of the same street and St. Mark's Square. All construction expenses were paid by a rich merchant* ***Christopher Stanković****, while the project was made by* ***Anton Cragnolini*** *from Ljubljana. On the first floor of the theatre he built a big and representative ball-room (which is particularly interesting because of numerous heraldic frescos painted on the gallery fence latter on). When the new theatre was built in Downtown area in 1897 – the Croatian National Theatre, the older building in the Upper Town was renewed for the city authorities. Reconstruction was conducted by a certain* ***Carnelutti****, while frescoes in the halls and rooms repainted a creative artist from Zagreb,* ***Edmond Haase****. Previous ball-room was reconstructed in the conference chamber (although, still the heraldic frescos were not painted), the function it retained utnil today.*

Anyway, the reconstructions of the City hall continued at intervals also during the 20th century. For example, partial extension was built in 1910-1911, then again during the 1930's and also in 1941. Finally, from 1968-1975 the last general reconstruction was made by the architect ***Andrija Mutnjaković****. During one of these reconstructions, but most probably before the beginning of the World War II, the imposing frieze with twenty public coats of arms dates. They were painted on the gallery fence in the conference chamber (previous ball-room) and they belong to various market towns, cities, municipalities and possessions from broader Zagreb region. Although they are pertinent of various proveniences, as well as juridical and heraldic status, some of them being completely unknown even in the old Croatian heraldry, all coats of arms are illustrated by the unique style, identified by the name of the owner, and dated by the year of the relevant privilege, founding, or the first mention in historic documents. In spite of the lack of serious arguments, it isn't quite impossible to presume that their appearance on the gallery fence of the conference chamber were initiated by the distinguished* ***Association of the Brotherhood of Croatian Dragon*** *and their public activities on popularizing important facts from national history, as well as preserving valuable items concerning cultural heritage.*

Still, concerning relevant indicators we are able to claim two facts: that public institutions - bearers of all illustrated coats of arms had been relevant social and economic subjects during longer historical period; that they have corresponded to the continuous and long-lasting development of the broader Zagreb region. For all that, city of Zagreb itself was represented with several heraldic devices: (a) by a more recent city coat of arms that was finaly approved about 1897 (azure, on a mount vert a three towered fortress argent with opened doors or and in the chief dexter a mullet also or and in the sinister a crescent argent), *(b) by the town of* ***Kaptol*** *coat of arms, representing one of the oldest settlements on the Zagreb territory founded in 1093 as Zagreb diocese* (gules, a chevron argent reaching the chief, above two mullets or and in base a tower argent with two windows and opened doors)*, (c) by the tower* ***Grič*** *(or Gradec) coat of arms, denoting the second oldest settlement on the Zagreb territory, founded on the hill of the same name, that was granted a privilege from king* ***Bella IV*** *in 1242* (gules, on a triple mount vert a three towered fortress argent with opened doors, in dexter a mullet or between two roses and in sinister a crescent argent between five roses)*. Around the middle of the 19th century the described coat of arms became first and the oldest heraldic device for the unified city of Zagreb – the „new" Croatian metropolis formally confirmed as unique urban entity by the royal patent. A particular variation of the old town Grič (Gradec) coat of arms denotes also the nearby settlement called* ***Nova Ves*** *that happened to be just one of several constituent parts of Zagreb city. The settlement was previously founded as a possession of the Zagreb diocese, it was soon afterward (about 1237) by the order of* ***Stjepan II*** *pertinent to Kaptol, from which it finally got a privilege (in 1344) becoming "*a free village Lepa Ves*" (i.e. the Picturesque Street).*

As much unusual as quite unknown in our recent and past heraldry are heraldic charges symbolizing ecclesiastic possessions from the closer Zagreb surrounding. These possessions have gradually got more and more feudal privileges and until the second half of the 19th century became constitutional parts of urban Zagreb settlement. These are namely - ***Laška ulica****,* ***Kraljevec****,* ***Petrovina****, known during its past also under name Podgorje or Biskupec and* ***Vugrovec****.*

Separate group of arms make up heraldic devices belonging to several old settlements located near by Zagreb city court, today being separate cities of its own right. These are coats of arms denoting the old towns: ***Ivanić Grad****,* ***Krapina****,* ***Zelina****,* ***Jastrebarsko*** *and* ***Samobor****, as well as several heraldic charges symbolizing noble peasant municipalities (from medieval period of 13th and 14th century), such as –* ***Draganići****,* ***Domagovići****,* ***Cvetkovići****,* ***Turopolje****,* ***Krašići*** *and* ***Kupčina*** *(the letter using the old family arms of the princes of Krčki-Frankopans, the previous owners).*

The last but not least place in the row of the heraldic devices symbolizing various social and territorial units from the region is the ***Zagreb County*** *coat of arms* (quartered with inescutcheon: or, water pouring from a rock proper [Manduševac]; 1. azure a leopard's head crowned or, 2. chequy gules and argent, 3. azure, on a base vert a marten passant and in chief a mullet or, 4. vert two bars wavy argent [Sava and Kupa rivers])*. Although this institution derived from the late medieval period (12th century) spreading on the much broader territory even to the river Bosna, in the time when the heraldic frieze was made it probably consisted of administrative and territorial subjects which had been denoted by illustrated other coats of arms there. Anyway, the Zagreb County got its modern administrative status formally by the royal patent of Mary Therese around the middle of the 18th century, when it was granted this coat of arms, as well.*

Finally, let's conclude this concise heraldic analysis devoted to the Old City Hall with a record on two more samples of the city coats of arms illustrated on the façade of the building: older variant of the Zagreb's coat of arms is placed on the very front of the main palace, over the central entrance in the City Hall; the older one is positioned on the façade of the aside building which frontage faces St. Marko's Squire. We invite you to make your own walk along the streets of the Zagreb Upper Town in order to learn about unique and special values of its heraldic treasure which has hardly survived through centuries, more or less unnoticed bypeople.

Fotografije svih grbova iz Stare gradske vijećnice, kao i njihove blazone te kratku povijest, pogledaj na prezentaciji na web stranicama
http://www.hgzd.hr/?q=hr/starogradska

Photos of all of the coats of arms in the Old City Hall, as well as their blazons and the short history see on the web site presentation at
http://www.hgzd.hr/?q=en/oldtownhall

Frankapani i Molise

Za provinciju Campobasso u talijanskoj regiji Molise kod nas su mnogi čuli stoga što tamo u nekoliko mjesta već stoljećima živi zajednica Moližanskih Hrvata. No, ovdje nam je zanimljiv grb ove provincije, jer nesumljivo podsjeća na stari grb poznate hrvatske obitelji knezova Krčkih - Frankapana.

Doduše, Frankapani u grbu imaju još jedno, donje zlatno polje, te im je i zvijezda zlatna i najčešće šestokraka, mada ima prikaza u kojima je zvijezda osmokraka. Ovime ne želim sugerirati da postoje veze Campobassa s našim Frankapanima, već samo ukazujem na zanimljvu paralelu. Uostalom, nisam još uspio pronaći podatke o postanku toga grba, pa nije uputno stvarati neke zaključke. No, kako bi rekli u tv-prodajama, i to još nije sve: u istoj toj provinciji Campobasso postoji grad po imenu Mirabello (danas službeno: Mirabello Sannitico), nekoč sjedište istoimene gospoštije, koji je potkraj XVI. i u XVII. stoljeću bio u posjedu obitelji Frangipane Allegretti, dakle još jedne obitelji Frankapan, te kasnije izrijekom obitelji Frangipane, sve do ukidanja feudalizma 1720.!

Ta obitelj u grbu ima u srebrnom polju dva crvena uspravljena lava stoje sučelice praćeni u sredini iznad i ispod s po tri *"male ordinati"* hljeba. Ovo *male ordinati* u talijanskom heraldičkom nazivlju u stvari znači da su poredani obrnutim redosljedom, tj. 2 pa 1. Obitelj Frangipane Alegretti i danas živi u Torinu i Campobassu. Jedan član te obitelji, glava obitelji sredinom XVII. stoljeća, Francesco Maria Frangipane, umiješao se u ostavinu posljednjeg rimskog Frankapana i postigao presudu najvišeg crkvenog suda koja ustanovljuje kao činjenicu vrlo zanimljivu i osporavanu stvar: svi Frankapani su u rodu. Sve četiri obitelji - ona iz Hrvatske potječe od rimskih Frankapana (Frangipanea), a furlanska i mirabelska obitelj potječu od hrvatskih Frankapana!

Za objašnjenje, moramo se, naravno, vratiti u prošlost. U posljednjoj četvrti XVI. stoljeća živio je u Rimu Muzio Frangipane koji je stekao mnoga bogatstva od svojih predaka, a sam je 1572. od Francesca Cincia kupio Nemijski markizat, posjed na istoimenom jezeru nedaleko od Rima. U samom Rimu, u centru, na Piazza Venezia, posjedovao je palaču, koja će kasnije prijeći u vlasništvo Cincia Bolognettia i potom kneza Alexandra Torlonie. Danas ta palača ne postoji, jer je srušena da bi bio sagrađen veliki spomenik Vittoriu Emmanuelu (II.). Posjedovao je i obiteljsku kapelu u crkvi S. Marcello al Corso, gdje je i sahranjen, a ukrasio ju je Taddeo Zuccari, dok je tri biste pokojnika izradio 1638. Alessandro Algardi.

Stariji Muzijevi sinovi (Curtio, Roberto i Lelio) umrli su do 1604., tako da se svo porodično bogatstvo steklo u rukama najmlađih Pompeia i Maria. Pompeo umire bez potomaka 1638. od

Grb i gonfalon Provincije Campobasso (gore lijevo i desno); grb Knezova Krčkih-Frankapana (dolje lijevo).
The coat of arms and the gonfalon of Campobasso; Dukes of Krčki-Frankapan (lower left).

Frankapani i Molise

Nenad Labus

lithijaze, te Mario, koji je kao i pok. mu brat bio vojnik i bez potomaka, mada od 1601. oženjen Camillom Appiani, odlučuje sav svoj imutak oporučno ostaviti "ilirskim" rođacima, također ratnicima, koje je i osobno poznavao, Nikoli (IV.) i Vuku (II.) Krsti Frankapanima u Hrvatskoj. Kao razlog je naveo "zbog očuvanja vlastite obitelji" *(ad conservandam propriam familiam)*.

To je izazvalo reakciju već spominjanog mirabelskog vojvode Francesca Marie Frangipania, koji je Maria Frangipanea prijavio Prosperu Colonni, generalnom auditoru komore (vrhovni crkveni tužitelj), zahtijevajući da se oporuka poništi, a posjedi njemu dodijele. Slučaj se vukao do 1652., kad Colonna donosi presudu u kojoj donekle daje za pravo mirabelskom vojvodi te doslovce kaže da je "Mirabelski vlastelin Francesco Maria Frangipane, budući da je potomak pokojnog Girolama (Jeronima) Frangipanea zvanog Alegretti [koji je bio] iz istinske i stvarne ilirske obitelji Frankapana iliti iz ugarskih potomaka rimskih Frankapana" (ili latinski: *Franciscam Mariam Frangipanem Mirabelli Dominum, uti descendentem a quondam Hieronymo Frangipane, dicto Allegretti ex illyriae regulis fuisse et esse de vera et reali Familia Frangipanorum illyrica seu hungarica descendente a frangipania Urbis.*)! U presudi, koju poznajem samo prepričanu, dalje se još kaže da bi stoga, što je mirabelski vojvoda pravi potomak hrvatskih Frankapana, fideikomis rimskih Frangipanea prešao na njega, ukoliko bi Fran Krsto umro bez potomaka.

No, pogledajmo kako su stvari stajale s naše strane Jadrana u tom času. Od sinova Gašpara (I.) Frankapana, najstariji sin Juraj (III.) umro je još 1610. S Margaretom Schweinpöck imao je dva sina, Orfea i Pompea. Orfej će kasnije s Franom Krstom doći u Hrvatsku i priključiti se urotnicima, a u času propasti izvest će Franovu ženu Giuliu na sigurno u Veneciju. Nikola (IX.) bio je hrvatski ban 1616.-1622. Trpio uvrede od Erdödyja i ostala plemstva, te otstupio u Šopronu. Naime, bio je vjeren s Anom Marijom Erdödy, ali ju je nakon preljuba otjerao, što je uvrijedilo njena oca. Budući da nije imao djece, sve svoje posjede ostavio je bratu Vuku Krsti, a dio namijenio osnivanju škole za siromašne učenike u Bosiljevu, što je kasnije preraslo u plemićki konvikt u Zagrebu. Umro je u Beču 16.4.1647., pa ga je nećak Gašpar (II.) prenio na Trsat, gdje je pokopan 1. 2. 1648.

Vuk (II.) Krsto Frankapan Tržački bio je od 1626. do 1652., tj. do smrti, samostalni zapovjednik na Hrvatskoj krajini (karlovački general). Tri puta se ženio. S Barbarom Berislavić imao je već spomenutog sina Gašpara (II.), koji je umro 1653. S Ursulom Inhofer imao je dvoje djece - Jurja (IV.) i Anu Katarinu, dok je s trećom ženom, Doroteom Haller von Hallerstein, imao Frana Krstu.

Najstariji sin Vuka Krste, Juraj (IV.) umro je 1661. mlad, u 41. godini. Iz braka sa Sofijom Forgač nadživjela ga je samo kći Marija Julijana, dok je sin Nikola (X.) umro kao dijete. Kći Vuka Krste, Ana Katarina, udala se 1641. za Petra Zrinskog i njihove su tragične sudbine dobro poznate hrvatskom čitaocu. Franjo Krsto Frankapan puno je mlađi od svoje braće, a rođen je 1643. u Bosiljevu.

Budući da je Mario Frangipane umro u Rimu 21. 1. 1654., Fran Krsto morao je još kao dijete od 11 godina doći u Rim i stupiti u posjed svog velikog nasljedstva. Netom izneseni podaci pojašnjavaju šture vijesti o tome da se Fran Krsto školovao u Italiji (kažu putovao Italijom), a također i zašto se Katarina Zrinska, Franova polusestra, potpisivala kao markiza, jer je to stvarno i bila, budući da je kao i njen brat Juraj, bila ravnopravna nasljednica rimskih posjeda, pa tako i Nemijskog markizata. Fran Krsto oženio se 1658. u dobi od 15 godina također markizom Giuliom Naro, kćeri Bernarda, koji je bio najviši (i nasljedni) papinski vojni zapovjednik. Majka Giulie Naro bila je Barberini, sestra kardinala Francesca, vojnog zapovjednika Avignona te Taddea, kneza Palestrine, vojvode Urbina i Monterotonda i rimskog prefekta, koji su bili kumovi na vjenčanju. Dodajmo tome da su Francesco i Taddeo bili nećaci pape Urbana VIII.

Ubrzo je mladi par dobio sina, kome su dali ime Mario, po rođaku koga je Fran Krsto naslijedio. O djetetu postoje protuslovne vijesti. Jedni vele da je umro kao dijete, te da je sahranjen u crkvi sv. Marka, pokraj očeve palače. To bi mogao biti dobar motiv za Frana Krstu i ženu da se vrate u Hrvatsku, kao što su učinili. Ipak, T. Amayden, koji je napisao veliko djelo o rimskim plemenitim obiteljima, kaže drugačije. On sam poznavao je osobno i onog starog Maria i njegovu braću, a poznavao je i ovog Maria. Za njega kaže da je 1671., godine tj. one kad mu je otac pogubljen u Bečkom Novom mjestu, stekao rimski patricijat, te da je 1712. izabran za rimskog senatora. Nemijski markizat prodao je Luigiju Braschi-Onestiju, nećaku pape Pia VI. Umro je bez potomaka i fideikomis Frankapana prešao je na grofa Nicolòa Frangipanea iz Castel Porpetta u Furlaniji. Ostaje zasad nepoznato zašto fideikomis nije prešao na potomke Francesca Mariu Frangipane-Alegrettia, koji ga je toliko želio i, konačno, imao presudu u tom smislu.

Frankapans & Molise

The Province of Campobasso in the Italian Region of Molise is generally well known in Croatia because in a several places there already for centuries lives a community of Molisan Croats. However, here we focus on the coat of arms of the Province, reminding us much on the coat of arms of a famous Croatian counts of Krčki, later Frankapan.

Although the Frankapans in its coat of arms bare an additional golden field, and the mullet is golden, mostly shown as six-pointed (even if sometimes shown as five- or eightpointed). I do not want to suggest that there are connections between Campobasso with our Frankapans, but I only show an interesting parallel. In any case, I was unable to find any data on the origin of this coat of arms, so it is not recommended to conclude anything. An interesting detail – in Campobasso there is a town named Mirabello (today official name is Mirabello Sannitico), in 16th and 17th century owned by family Frangipane Allegretti – yet other Frankapans, and afterwards owned by simply Frangipanes until the end of feudal system in 1720.

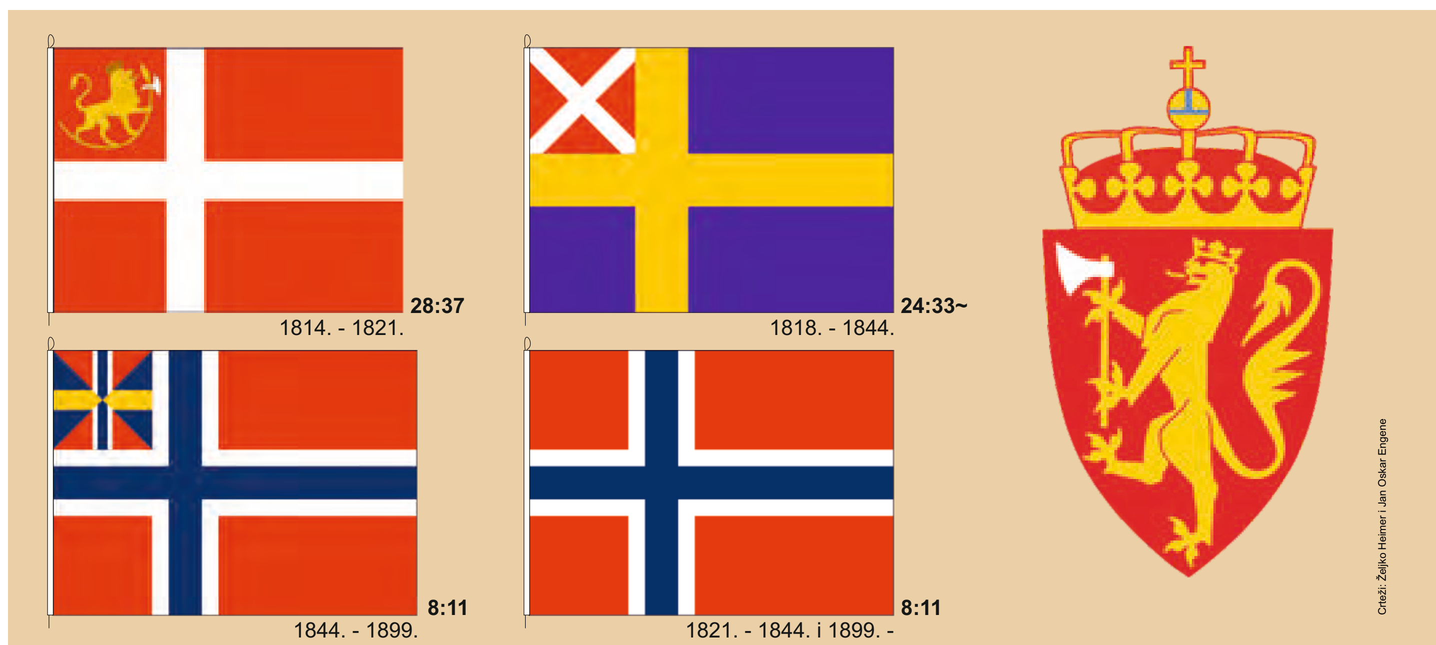
This family used coat of arms: argent two lions rampant reguardant and three lozenges. The Frangipane Alegretti family lives today in Torin and Campobasso. In 17th century, the head of the family Francesko Maria Frangipane obtained a judgment of the highest church court determining a fact quite uncertain – that all Frankapani are related. The Croatian family supposedly originates from the Roman Frankapans (Frangipane), while the Furlan and Mirabelan families would originate from the Croatian line! The author continue explaining how the genealogical connection was established.

Bista Maria Frangipanea u obiteljskoj kapeli u crkvi S. Marcello al Corso.
Mario Frangipane in the family chapel of the Church of S. Marcello al Corso.

Željko Heimer

ZASTAVE KRALJEVINE NORVEŠKE

Norveške trgovačke pomorske zastave kroz povijest i suvremeni državni grb. *Norwegian marchant ensigns through history and the contemporary state coat of arms.*

Izložbu "Norveške zastave" autora Željka Heimera organiziralo je ***Hrvatsko-norveško društvo "Željko Takač"*** *iz Zagreba povodom obilježavanja stote godišnjice osamostaljenja Kraljevine Norveške. Izložba koja obuhvaća četrdesetak postera koji prikazuju današnje državne zastave, povijesni razvoj i pregled zastava od XVIII. stoljeća do danas te zastave norveških županija postavljena je u Galeriji MORH-a "Zvonimir" u Zagrebu u veljači 2005. godine, da bi potom tijekom 2005. gostovala u* ***Virovitici****,* ***Slatini****,* ***Novalji****,* ***Delnicama****,* ***Kalinovcu*** *i* ***Samoboru****, a 2006. prevedena na norveški stigla i do Brekstada u Norveškoj. Autor zahvaljuje na suradnji tijekom izrade izložbe* ***Dr. Janu Oskaru Engeneu*** *iz Bergena, članu predsjedništva* ***Nordijskog zastavnog društva*** *(Nordisk Flag Selskap, NFS) i uredniku NFS-ovog stručnog časopisa* ***Nordisk Flaggkontakt****.*

Današnja norveška zastava usvojena je 1821. godine, ali priča o norveškoj zastavi počinje ranije, a proteže se zapravo do danas. Norveška zastava sastoji se od crvenog polja na kojem je bijeli križ te u njemu plavi križ. Likovno rješenje križa pomaknutog prema koplju, tzv. skandinavski križ, najprije je koristila Danska, čija zastava seže u 13. stoljeće, a danas ga koristi većina nordijskih zemalja. Pomak križa prema koplju zapravo je posljedica potrebe za boljom vidljivošću i ravnotežom dizajna dok se zastava vijori. Norveška zastava je trobojnica crveno-bijeli-plavi. Izborom boja Norveška se ugledala na tada vodeće slobodne zemlje svijeta Sjedinjene Države, Veliku Britaniju, Rusiju, a prije svega na Francusku i ideale francuske revolucije. Osim toga, sličnošću boja s danskom crveno-bijelom te švedskom plavo-žutom zastavom uspostavljena je veza sa susjedima.

Osim nacionalne zastave, Norveška u skladu sa skandinavskim tradicijama koristi državnu zastavu „s repovima“, koju ističu isključivo visoke državne institucije, vojska te diplomatska predstavništva u inozemstvu. Neke državne službe, carina i pošta, imaju posebne inačice repate zastave na kojima je ispisan naziv službe. U oružanim snagama koristi se cijeli niz zastava koje se temelje na državnoj zastavi. Najviše različitih zastava tradicionalno se koristi u ratnoj mornarici, za označavanje nacionalnosti ratnih brodova, njihovih zapovjednika i visokih gostiju na brodu. Zastave vojnih zapovjednika te visokih časnika oblikom su jednake državnoj zastavi s posebnom oznakom u gornjem uglu uz koplje, koja se razlikuje ovisno o statusu odnosno činu zapovjednika.

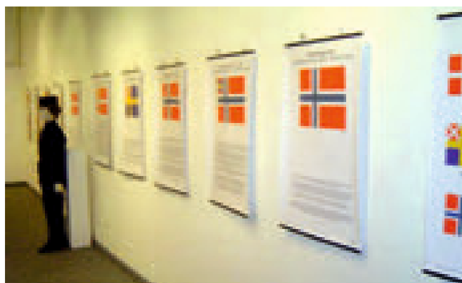
Brodovi i čamci članova Kraljevske norveške jedriličarske udruge (Kongelig Norsk Seilforening, KNS) imaju posebnu privilegiju da koriste varijantu ratne (repate) zastave koja je ukrašena kraljevskim monogramom.

Autohtoni narod s krajnjeg sjevera skandinavskog poluotoka, Sami (Laponci) imaju svoju narodnu zastavu, koja je u Norveškoj zakonom regulirana. Zastava prikazuje boje njihovih tradicionalnih nošnji te krug kao simbol sunca i mjeseca.

Norveška crkva kao državna religija u zemlji koristi svoju zastavu koja je tzv. grbovna zastava kvadratnog oblika dizajna jednaka grbu. Uz križ se nalaze sjekire kao atributi Sv. Olava, zaštitnika Norveške.

Jaka norveška heraldička tradicija propisuje da nositelji grbova imaju istodobno pravo i na isticanje grbovnih zastava. Tako su i županijske zastave grbovne zastave, podijeljene kraljevim odlukama, uglavnom sredinom 20. stoljeća, stilom uvažavajući srednjovjekovne tradicije, no odlično odražavajući suvremene principe grafičkog dizajna.

Od kasnog srednjeg vijeka zastave su se najviše upotrebljavale za nacionalnu identifikaciju brodova. Norveška je početkom 15. stoljeća izgubila samostalnost i praktično četiri stoljeća provela kao danska kolonija. Tako se i na norveškim brodovima upotrebljavala danska zastava nazvana *Dannebrog*, crvena s bijelim križem. Najstariji suvremeni propisi o upotrebi zastave na danskim brodovima detaljno je određuju 1748. godine. Nakon napoleonskih ratova Danska, koja se našla na strani gubitnika,

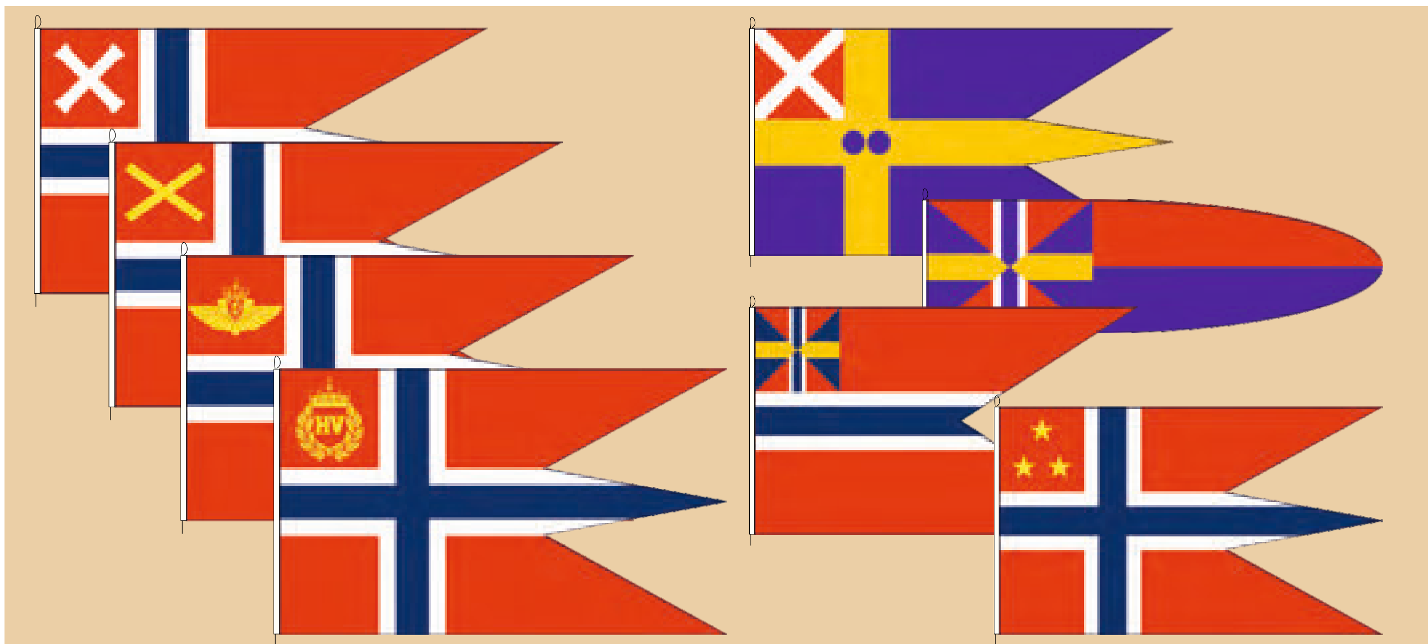
izgubila je veći dio svojih kolonija, pa tako i Norvešku. Norveška je nakratko uživala nezavisnost pod danskim prestolonasljednikom Christianom Frederikom koji je 1814. godine ustanovio prvu norvešku zastavu, dodavanjem norveškog zlatnog lava sa sjekirom u prvo polje *Dannebroga*.

Nezavisnost je bila kratkotrajna jer je Norveška bila prisiljena pristupiti u personalnu uniju sa Švedskom, u kojoj je uživala ograničenu autonomiju. Zastava s lavom koristila se do 1821. godine u bližim vodama, no dalje u međunarodnim morima morala se koristiti švedska zastava. Ipak već 1818. godine propisana je i posebna inačica švedske zastave za norveške brodove koja je u prvom kvadratu imala crveno polje s bijelim kosim križem. I ova zastava se mogla koristiti na brodovima u bližim morima.

Godine 1821. konačno je norveški parlament, nakon razmatranja niza prijedloga rješenja, usvojio današnju norvešku zastavu, prema prijedlogu poslanika iz Bergena Fredrika Meltzera. Prema popularnoj legendi zastavu je zapravo osmislio njegov dvanaestogodišnji sin Gerhard, iako se to danas smatra vrlo malo vjerojatnim.

Kada je kralj Oskar I. naslijedio svojeg oca Karla XIV. Ivana na švedsko-norveškom prijestolju 1844. godine, uveo je i u švedske i u norveške zastave tzv. znak Unije (*Unionsmerke*), dijagonalnu kombinaciju dviju zastava. Taj znak ubrzo je dobio podrugljivo ime „salata od sleđa“ (haringe) *sildesalat*, prema popularnom jelu koje se tradicionalno priprema u obje zemlje. Uvođenjem ove zastave, konačno je uvedena jedinstvena zastava za sve norveške brodove, bez obzira na kojim se morima nalazili. Sredinom druge polovice 19. stoljeća borba protiv ovog znaka, a za tzv. „čistu norvešku zastavu“ postala je simbolom borbe za nacionalnu nezavisnost Norveške. Sam znak Unije koristio se i kao zastava zajedničke diplomatske službe u inozemstvu.

Konačno je norveški parlament 1899. uspio provesti zakon kojim se uvodi „čista“ zastava na brodovima i na kopnu, dok su vojne i vojno-pomorske zastave očišćene tek osamostaljenjem 1905. godine. Državne repate zastave izgledom su slijedile cijelo to vrijeme kvadratne zastave.

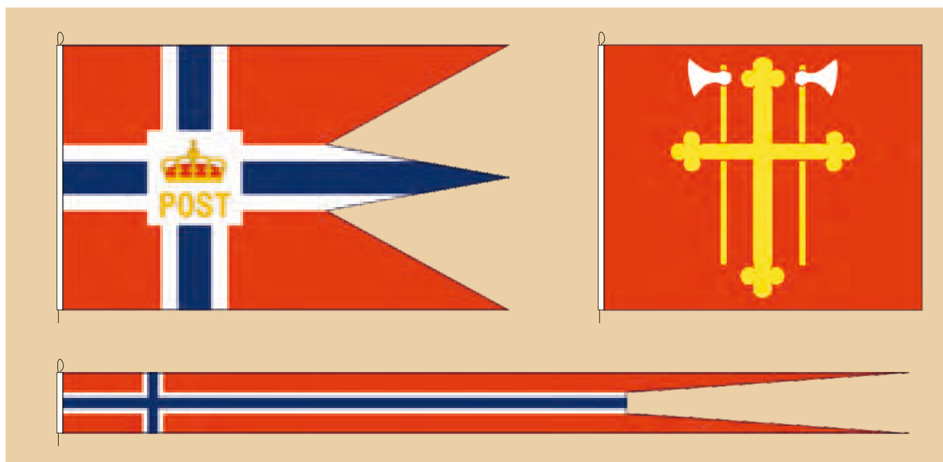
Suvremena zastava zapovjednika ratne mornarice (usvojena 1905.), zapovjednika kopnene vojske (1905.), zapovjednika ratnog zrakoplovstva (nakon 1945.) i zapovjednika domobranstva (nakon 1945.)
Current flags of the commanders of Navy, Army (both adopted 1905), Air Force and Home Defence (both adopted after 1945).

Zastava vice-admirala (1815.-1844.), plamenac komodora zapovjednika eskadre (1844. - 1858.), znak zapovjednika divizijuna (1858.-1875.) i suvremena zastava general-pukovnika KoV-e i RZ-a (žute zvjezdice), odnosno viceadmirala (bijele zvjezdice).
Former flags of Vice Admiral, Commodore, Squadron Commander and modern flags of Lieutenant General, Army and Air Force (yellow stars) i.e. Vice Admiral (white stars).

U suvremeno doba niti jedan kralj nije usvojio posebnu zastavu koja bi ga predstavljala kao kralja Norveške sve do 1844. godine, kada je kralj Oskar I. uveo „salatu od sleđa“, za sebe je odredio dvije kraljevske zastave, svaku za po jedno njegovo kraljevstvo, po izgledu jednake državnim zastavama s kraljevskim grbom na sredini križa. Njegovi nasljednici, Karlo XV. i Oskar II. nastavili su upotrebljavati iste zastave, a raspadom Unije, ta je norveška kraljevska zastava vraćena u Stockholm. Prvi kralj slobodne Norveške, Haakon VII. odlučio je i izgledom zastave prekinuti tradiciju danskih i švedskih kraljeva koji su svoje znakove stavljali u sredinu državnih zastava, te usvojio grbovnu zastavu prema staroj tradiciji. Tako današnja kraljevska zastava prikazuje zlatnog lava sa sjekirom Sv. Olava na crvenom polju. Prijestolonasljednik ima zastavu istog izgleda ali raskoljenu na slobodnom kraju.

Pomorske zapovjedne zastave i znaci u mornarici izgledom su kroz povijest, naravno, slijedili državne zastave. Uspostavom švedske vlasti u norvešku ratnu mornaricu uvedena je tada moderna praksa označavanja admirala dodavanjem posebnog znaka u državnu zastavu. Tada su ti znaci bile plave kugle. Kada je 1844. uvedena „salata od sleđa“ priređene su zastave temeljene na njezinom izgledu jednake za obje ratne mornarice, a označavanje admiralskih činova vraćeno je na raniju tradiciju postavljanja jednake zastave na različite jarbole (na glavnom jarbolu za admirala, prednjem za viceadmirala i stražnjem za kontraadmirala). Ubrzo su se te zastave pokazale nepopularne i nepraktične, jer su već tada suvremeni ratni brodovi sve rjeđe imali po tri jarbola. Tako su 1858. godine uvedene zapovjedne zastave temeljene na nacionalnim zastavama sa znakom unije, a 1875. godine diferencirane su zastave za pojedine admiralske činove dodavanjem određenog broja bijelih zvjezdica u donji kvadrant uz koplje. Pred sam raspad Unije, 1901. godine, uvedene su još dvije zapovjedne zastave, za ministra obrane s lavom u donjem kvadrantu i zastava zapovjednika kopnene vojske sa zlatnim lavom iznad ukrštenih maršalskih palica.

Kada je 1905. uvedena nova kraljevska zastava, ova zastava je ukinuta jer joj je bila suviše slična. Ostale zastave u ratnoj mornarici očišćene su od znaka Unije, a pojedinačne oznake premještene su u to prvo polje. U dvadesetom stoljeću postojale su i posebne zapovjedne zastave za visoke časnike i brodove obalnog topništva, temeljnog dizajna na bijeloj podlozi s prugama izvedenim iz nacionalne zastave.

Zastava poštanske službe, usvojena 1842., 1844. - 1899. korištena uz dodatak "salate od sleđa". Zastava Norveške crkve, formalno usvojena 1990. Ratni plamenac Kraljevske ratne mornarice, usvojen 1905.
Flag of the Post Serivice, flag fo the Norwegian Church and the Commission Pennant of the Royal Navy.

Njemačka je okupirala Norvešku 9. travnja 1940. godine, a norveška je nacistička stranka National Samling pod vodstvom Vidkuna Quislinga preuzela vlast. Dok je marionetska vlada zadržala nacionalnu zastavu, u namjeri da ograniči njezinu upotrebu za izražavanje protunacističkih i protunjemačkih osjećaja, odmah je zabranila njezino slobodno isticanje, osim u propisane dane praznika. Zabranjena je i proslava norveškog nacionalnog praznika, 17. svibnja. Prazan zastavni jarbol postao je simbol nesreće koja je zadesila Norvešku u Drugom svjetskom ratu.

Zakonita i ustavna vlada Norveške, pod vodstvom kralja Haakona VII. u Londonu je nastavila koristiti zakonom određene norveške zastave i ostale državne simbole.

Norveška je u vrijeme izbijanja rata imala četvrtu po veličini trgovačku mornaricu u svijetu, od koje je veći dio bio izvan domašaja Nijemaca. U Londonu je osnovana kompanija Nortraship (Norwegian Trade and Shipping Mission) koja je okupila sve norveške brodove koji su se našli izvan norveških teritorijalnih voda, ukupno 806 brodova s preko 36 000 mornara. Brodovi Nortrashipa sudjelovali su u savezničkim konvojima, a glavni uredi bili su u Londonu i New Yorku. Zastava Nortrashipa koristila se na kopnu kao zastava brodarske tvrtke, dok su njezini brodovi i dalje nastavili koristiti norveške zastave, kao i prije rata.

Zastave županija Østfold (1958.), Sør-Trondelag (1983.), Nordland (1965.) i Akershus (1987.).
County flags of Østfold, Sør-Trondelag, Nordland and Akershus.

Reference:

Željko Heimer, Jan Oskar Engene: *Unionstidens norske flagg | Norwegian flags of the union period*, Nordisk Flaggkontakt, nr. 40, pp. 33-49; ISSN 0109-7539, Bergen, Vaar **2005**.

Izložba "Norveške zastave", http://zeljko-heimer-fame.from.hr/no-100

Željko Heimer

THE FLAGS OF THE KINGDOM OF NORWAY

The exhibition "Norwegian flags" prepared by Željko Heimer was organized the Croatian-Norwegian Society "Željko Takač" from Zagreb on the occasion of marking of the centenary of Norwegian dissolution of the Union with Sweden. The exhibition consisting of some forty posters depicting the current state flags, the historic development and review of the flags from 18th century until today as well as the flags of Norwegian counties was hosted in the Ministry of Defence Gallery "Zvonimir" in Zagreb, February 2005. Afterwards during 2005 it visited Virovitica, Slatina, Novalja, Delnice, Kalinovac and Samobor, and in 2006 it was translated into Norwegian and reached Brekstad, Norway. The author thanks to Dr. Janu Oskaru Engeneu of Bergen, a member of the board of the Nordic Flag Society (Nordisk Flag Selskap, NFS) and the editor of the magazine Nordisk Flaggkontakt, for cooperation and help during the preparation of the exhibition. Here follows an excerpt from the exhibition.

Sa svečanog otvaranja, Zagreb, 17. veljače 2006. Foto: Tomislav Uzun.
From the ceremonial opening, 17th February 2006.

The current Norwegian flag was adopted in 1821, but the story of the Norwegian flag begins earlier, and in fact continues until today. The Norwegian flag is composed of a red fields with a white cross and a blue cross within it. The design of the cross is off-set towards the hoist, making the so called Scandinavian cross, used first by Denmark whose flag reaches back to 13th century, and is now used by the majority of the Nordic countries. The hoist-wise off-set is a result of a need for a better visibility and design balance while the flag is tapering. In the choice of the colours Norway was looking up to the leading free countries of the time: the US, Great Britain, Russia, but first of all France and the ideals of the French revolution. Beside, the common colours with the Danish red-white and the Swedish blue-yellow flags made connection with the two neighbouring countries as well.

Beside the national flag, Norway, following the Scandinavian tradition, uses a state flag with "tails", hoisted exclusively by high state institutions, the military and the diplomatic service abroad. Some state services, the customs and the postal service, have special versions of the tailed flag with the name of their services written in. In the armed forces is used a whole series of flags based on the state flag. Most of them are traditionally used in the Navy, marking the nationality of the naval ships and the presence of the commanders and high dignitaries aboard. The flags of the military commanders and highest officers retain the shape of the tailed flag adding special marks in the canton denoting the status of the commander the flag represents.

After the Napoleonic Wars Norway enjoyed a brief independence, but was soon forced to join the personal union with Sweden. The flag with the lion was used until 1821 in the close waters, but further on in the international seas the Swedish flag had to be used. However, already in 1818 a special version of the Swedish ensign was prescribed for the Norwegian ships that contained with the canton a red field with a white saltire. This flag was also allowed in the near seas only. Because of the choice of multiple flags that were possible to be hoisted on a Norwegian ship this period is known in Norway as the "flag-confusion years" (Flaggforvirringens år*). The current flag was adopted in 1821.*

However, in 1844 the so called Union mark was introduced combining the Swedish and Norwegian flags-soon derisively nicknamed "herring salad". In the middle of 19th century the struggle against this symbols, for the so called "clean Norwegian flag" became a symbol of struggle for the national independence of Norway.

Germany occupied Norway in 1940 and the Norwegian Nazi party National Samling *lead by* Vidkum Quisling *took over the government. With the intent to limit its use in expressing the anti-Nazi and anti-German feelings, immediately was forbidden its free use. The empty flagpole became a symbol of the misfortune that happened to Norway in the War.*

A strict Norwegian heraldic tradition prescribes that the armigers (those who have coats of arms) have right to use the banners of their arms. Therefore the county flags are also banners of arms, granted by royal resolutions, mostly in the middle of the 20th century, but in style following the medieval traditions, however taking care for the modern principals of the graphic design.

Nove nacionalne zastave u 2006. godini

Tomislav Šipek

New National Flags in 2006

Nacionalne su zastave, kao uostalom i drugi državni simboli, podložne promjenama. Promjena zastave često, iako ne nužno, prati promjenu državnog sustava. Tijekom 2006. godine došlo je do promjena izgleda nacionalnih zastava Demokratske Republike Kongo, Venezuele i Lesota. Također, kao što nam je dobro poznato, jedna je država nestala sa svjetske scene zajedno sa svim svojim državnim simbolima, ali su se umjesto nje pojavila dva nova međunarodna subjekta sa svojim simbolima. Riječ je naravno o razvrgavanju zajednice Srbije i Crne Gore.

The national flags, just as other state symbols, are prone to change. These changes are often, although not necessarily, following the changes of the state system. During 2006 new national flags were introduced in Democratic Republic of Congo, in Venezuela and in Lesotho. Also, as it is well known to us, one state disappeared from the world map together with its national symbols, and in its stead two new subjects of international law appeared. We are, of course, talking about the dissolution of the union of Serbia and Montenegro.

DR Kongo

Gledajući kronološki kroz godinu, prva zemlja koja je promjenila zastavu je Demokratska Republika Kongo koja je to učinila 20. veljače 2006. Razlog tome je promjena režima u samoj državi uvođenjem nove konstitucije. Novi ustav prihvaćen je referendumom, te bi trebao osigurati transformaciju u realnu demokraciju.

Novoprihvaćena zastava zapravo je jednaka zastavi koju je ta država upotrebljavala u razdoblju druge republike od 1963. do 1971. godine - razlika je jedino u nijansi osnovne plave boje zastave. U prethodnom periodu kraljevskoplava, sada je nebeskoplava, što se tumači simbolom mira. Plavim poljem zastave prolazi crvena uzlazna dijagonala, obrubljena žutim linijama. Crvena boja predstavlja krv mučenika zemlje, a žuta prosperitet. U gornjem lijevom kutu plavog polja zastave nalazi se žuta zvijezda s pet krakova koja simbolizira svijetlu budućnost zemlje. Žuta zvijezda je ujedno i osnovni simbol koji se nalazio na zastavama te zemlje kroz povijest zadnjih 130 godina, osim između 1971. i 1997. godine kad je i sama država bila preimenova u Republiku Zair.

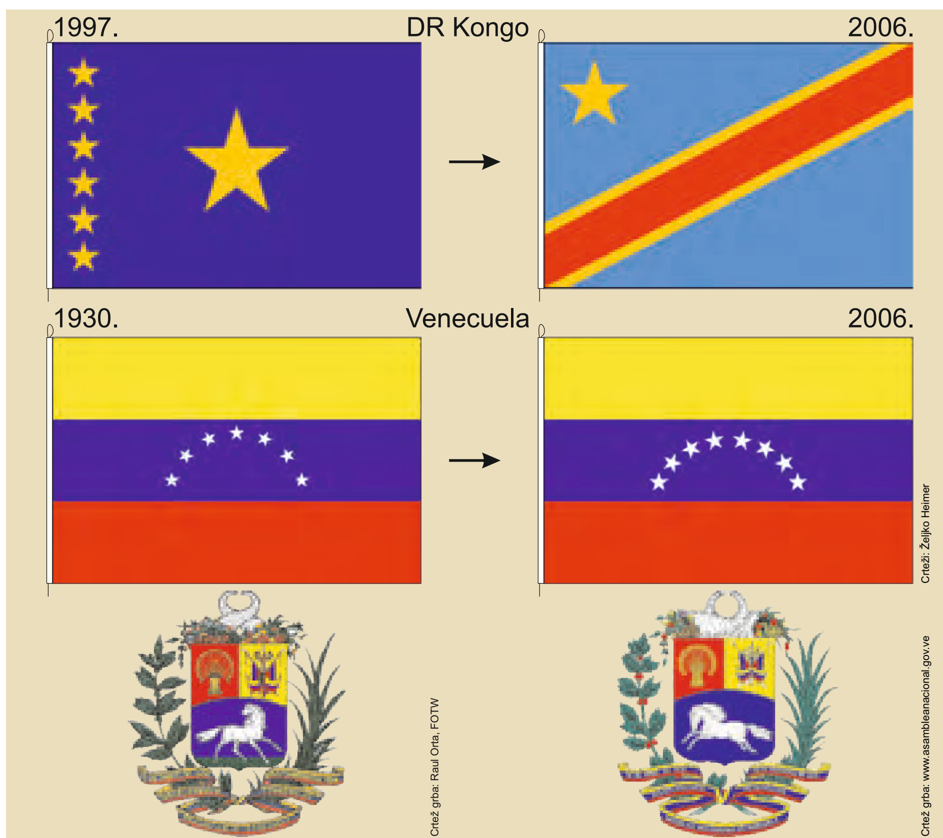
Prijašnja zastava Demokratske Republike Kongo bila je u upotrebi 9 godina i zamijenila je zelenu zastavu Zaira. I ona je bila slična jednoj ranijoj kratkotrajnoj povijesnoj zastavi iz razdoblja od 1960. do 1963. godine, koja je bila prva zastava

DR Congo

In chronologic order, the first country to change its flag in this year is the Democratic Republic of Congo on 20 February 2006. This was due to the change of regime introducing constitution. It was confirmed by a referendum and it should ensure the transformation into a real democracy.

The newly adopted flag is, in fact, equal to the flag used by this country in the period of the Second Republic 1963-1971 – with the only difference being in the shade of the blue. Previously royal blue is now celestial blue, explained as a symbol of peace. Through the blue field there is a red rising diagonal stripe bordered with yellow. The red represents the martyrs' blood and yellow is for prosperity. In the canton is yellow five-pointed star symbolizing bright future. The yellow star is also the basic symbol appearing in the countries flags last 130 years, except between 1971 and 1997, when the country itself was renamed into Zaire.

The former flag of DR Congo was used for 9 years, replacing the green flag of Zaire. That flag is also similar to an older national flag, shortly used in period 1960 to 1963, as the first flag of the independent Congo. Again, the difference was in the shade of blue, in last years used as royal blue. In the middle of the flag was a large yellow star with six additional smaller stars along the hoist, representing the six historic provinces.

nezavisnog DR Konga. Razlika je i opet bila samo u nijansi plave boje polja zastave koja je u razdoblju od 1997. do 2006. bila kraljevsko plava. U sredini zastavnog polja nalazila se velika žuta zvijezda, dok se uz koplje nalazilo još 6 žutih zvjezdica poredanih jedna nad drugom, predstavljajući 6 povijesnih provincija države.

Venezuela

Druga zemlja koja je ove godine promijenila izgled zastave je Venezuela, 12. ožujka 2006. godine. Promjena na toj zastavi nije velika. I dalje je ostala žuto-plavo-crvena vodoravno podijeljena trobojnica, što je osnova venezuelanske zastave već 200 godina, ali je broj bijelih zvjezdica na plavoj pruzi povećan sa 7 na 8 nakon, 76 godina uporabe prethodne zastave. Zvijezde simboliziraju kolonije koje su ujedinjene ustale protiv Španjolske u Ratu za nezavisnost u 19. stoljeću. Te kolonije bile su Barcelona, Barinas, Caracas, Cumana, Margarita, Merida i Trujillo. Osma zvijezda simbolizira povijesnu kolonijalnu provinciju Guayanu koja je ustala u borbu za nezavisnost nešto kasnije od sedam originalnih kolonija. Tu zvijezdu na zastavu stavio je već Simon Bolivar 1817. godine, no, s vremenom je ta osmozvijezdna zastava nestala iz uporabe sve do ožujka ove godine. Predjednik Hugo Chavez tu zvijezdu naziva Bolivarovom zvijezdom u čast Simonu Bolivaru. Promjene je doživio i grb Venezuele koji je sastavni dio državnih zastava Republike u uglu žute pruge. Promjene nisu velike, radi se samo o redizajnu konja na sugestiju 8-godišnje kćeri predsjednika Chaveza Rosines .

Može se napomenuti da oporba u Venezueli nije zadovoljna tim promjenama i upotrebljava dosadašnju zastavu, te je moguće da sa nekom budućom promjenom režima Venezuela doživi nove izmjene simbola.

Crna Gora

Parlament Crne Gore 3. je lipnja 2006. godine proglasio nezavisnost, koju je omogućio referendum proveden u toj zemlji 21. svibnja 2006. godine. Tim je činom nestala državna zajednica Srbija i Crna Gora, što s aspekta državnih zastava ima za posljedicu nestanak plavo-bijelo-crvene vodoravne trobojnice nakon gotovo 88 godina korištenja u raznim državnim južnoslavenskim formacijama.

Crna Gora je svoju sadašnju zastavu usvojila 12. srpnja 2004. godine, odlukom Skupštine Republike Crne Gore, no tada još kao dio državne zajednice sa Srbijom pa je ta zastava tek nakon dvije godine dobila svoj međunarodno-pravni status.

Nova je crnogorska zastava crvene boje sa zlatnožutim obrubom. U sredini zastave nalazi se državni grb Crne Gore koji je zapravo jedna od varijacija grba crnogorske vladarske dinastije Petrović. Tako se može reći da se novom zastavom nastavljaju crnogorske tradicije iz XIX. stoljeća.

Zastava koju je ova zamijenila, bila je u upotrebi od 1993. do 2004. godine: crveno-plavo-bijela vodoravno razdijeljena trobojnica vrlo slična srpskoj zastavi. Razlika je bila u tome da je u tom razdoblju Crna Gora upotrebljavala znatno svjetliju nijansu plave boje (nazivana "plavičasta"), a imala je drukčiji omjer stranica zastave, 1:3, koji je dosta rijedak i neobičan kod uporabe zastava.

Srbija

Srbija je svoju sadašnju zastavu prihvatila 17. kolovoza 2004. godine, ali isto kao i crnogorska zastava tek raspadom zajedničke države dobiva međunarodni status. Zastava Srbije je, tradicionalno od 1835., crveno-plavo-bijela vodoravno podijeljena trobojnica. Iako još i danas važeći ustav propisuje zastavu sa zvijezdom, ona je odlukom Vlade suspendirana i od 1992. koristi se jednostavan trobojnica bez ikakvih amblema. 2004. godine Vlada je donjijela "preporuku" o izgledu zastave kojoj se osim te inačice uvodi i državna zastava koja u sredini uz kolje sadrži i manji državni grb Srbije. Taj grb uveden je istom odlukom, a kopija je knezevinskog grba iz 1835. godine.

Nova zastava razlikuje se od zastave iz razdoblja od 1992. do 2004. godine i u dimenzijama - prije 1:2, sada 2:3. Državna inačica zastave prije nije postojala, odnosno bila je jednostavna crveno-plavo-bijela trobojnica.

Lesoto

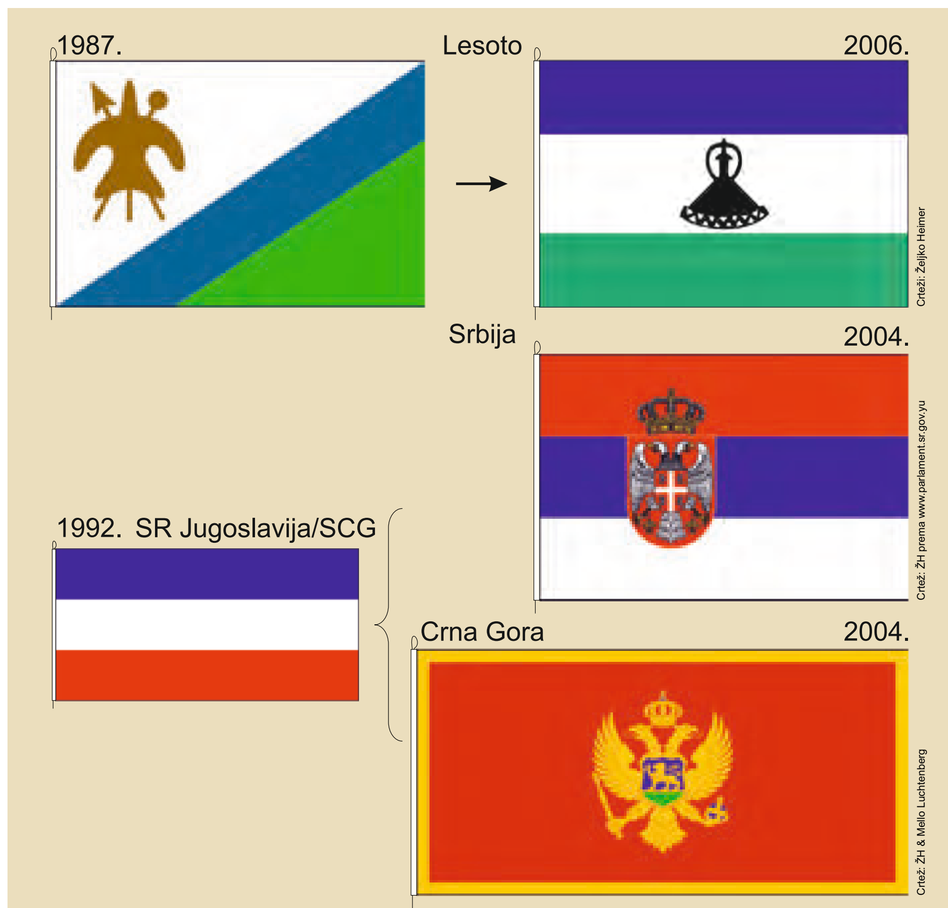
Posljednja je država u ovom nizu Lesoto. Nova zastava, nakon prihvaćanja u parlamentu nekoliko dana ranije, svečano je istaknuta 3. listopada 2006. godine, na 40-godišnjicu proglašenja nezavisnosti te male afričke državice koja je okružena Južnoafričkom Republikom. Nova zastava Lesota je plavo-bijelo-zelena vodoravno podijeljena trobojnica omjera širina pruga 3:4:3, sa crnom kapom naroda Basoto u sredini. Tu kapu imala je i prva zastava Lesoto u razdoblju od 1966. do 1987. Simbolika boja zadržana je sa prethodne zastave.

Zastava koju je ova zastava zamijenila uvedena 1987. nakon vojnog puča, bila je dijagonalno podijeljena zastava od lijevog donjeg ugla prema desnom gornjem približnog omjera 3:1:2 u bijelo-plavo-zelenoj kombinaciji. Boje predstavljaju nacionalni moto Lesota: mir, kiša, prosperitet. U bijelom polju zastave nalazio se tradicionalni štit ukrižen s tradicionalnim oružjem Basoto naroda u smeđoj boji.

Prikaz nove zastave Lesota rekonstrukcija je prema opisu, a u zadnji čas primili smo potvrdu da je nova zastava zaista takva.

Izvori:
- *Flags of the World, (FOTW)*, http://fotw.vexillum.com
- *Wikipedia*, http://en.wikipedia.org
- Thabo Thakalekoala: "*Lesotho unfurls new 'peace' flag to mark independence*", *Mail&Guardian OnLine*, 3-Oct-2006, http://www.mg.co.za
- http://www.trc.org.ls/images/index_pictures/new-flag_300.jpg
- *Flags and Arms of the Modern Era, (FAME)*, http://zeljko-heimer-fame.from.hr

Legislativa:
- *Constitution de la République Démocratique du Congo*, 18.02.2006., http://www.presidentrdc.cd
- *Ley de Bandera Nacional, Himno Nacional y Escudo de Armas de la Republica Bolivariana de Venezuela* http://www.asambleanacional.gov.ve/ns2/leyes.asp?id=722
- *Zakon o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore*, 12.07.2004., *Službeni list Republike Crne Gore*, br. 47/2004
- *Odluka o utvrđivanju etalona grba Crne Gore*, 16.09.2004., *SLRCG*, br. 58/2004, 17. 09. 2004. pp. 1-4
- *Odluka o utvrđivanju etalona zastave Crne Gore*, 16.09.2004., *SLRCG*, br. 58/2004, 17. 09. 2004. pp. 5-7
- *Preporuka o korišćenju grba, zastave i himne Republike Srbije*, 17. 08. 2004., Službeni glasnik Republike Srbije, br. 93/2004, 17. 08. 2004, p. 1
- *Zaključak o upotrebi grba, zastave i himne Republike Srbije*, 20. 08. 2004, SGRS, br. 95/2004, 20. 08. 2004. p. 13

Venezuela

The second county to change its flag this year is Venezuela, on 12th March, although the change is not great. The flag remained the yellow-blue-red horizontally striped tricolour that is the base of the Venezuelan flag for 200 years. The number of white stars in the blue stripe is raised from seven to eight, after 76 years of use of the previous flag. The stars symbolize the colonies that stood against Spain the Independence War in 19th century Barcelona, Barinas, Caracas, Cumana, Margarita, Merida and Trujillo. The eighth star symbolize the historic colonial province of Guayana that joined the struggle somewhat letter. This star was added in the state flag by Simon Bolivar in 1817, however with time the flag was changed. President Hugo Bolivar names the eighth star the Bolivar's star. The coat of arms, that appears in the state flag and ensign was changed as well, although the change is only minor – redesigning the horse, after the suggestion by 8-years old daughter of President Chavez, Rosines.

It may be noted that the opposition in Venezuela is not pleased with the change and continue to use the old flag, so it may well happen that an other change may be expected in future.

Montenegro

The Parliament of Montenegro declared the independence on 3 June 2006 after a referendum held on 21 May 2006. Thus the union of Serbia and Montenegro ceased to exist, resulting in disappearance of the blue-white-red horizontal tricolour after 88 years of its use in various Southern-Slavic states.

Montenegro adopted this flag already on 12 July 2004 when still in the joined state. It is red with golden-yellow border. In the middle is set the coat of arms of Monetengro being a variation of the 19th century coat of arms of ruling dynasty of Petrović's.

The replaced flag was in use from 1993, being red-blue-white horizontal tricolour much alike the Serbian one. The difference was in the shade of the blue stripe, in Montenegro in the period used as very light blue while the flag was in a rather unusual long ratio of 1:3.

Serbia

Serbia introduced its current flag on 17th August 2004 and like in Montenegro, this got its international status after the dissolution of the union. The Serbian flag is traditionally since 1835 red-blue-white tricolour. Beside the undefaced flag, a state flag was adopted placing the lesser coat of arms in the middle off-set to the hoist.

The previous flag used from 1992 was introduced by the decision of the government (the Constitution still prescribes the flag with the red star!). The ratio of flags 1:2 was changed to 2:3 in 2004. The new flag is introduced by the „Recommendation" of the Government.

Lesotho

The last in the row here is Lesotho. The new flag, after being adopted a few days previously in the Parliament, was first hoisted on 3rd October 2006 during the celebrations of 40th anniversary of independence of this small mountain kingdom surrounded entirely by the South African Republic. The new flag is blue-white-green horizontally divided tricolour with the ratio of widths of stripes 3:4:3 with a black Basotho hat in the middle. This hat was also featured on the first flag of Lesotho from 1966 to 1987. The symbolic of the colours was retained from the previous flag.

The previous flag used since 1987 was striped in raising diagonal white-blue and green approximately 3:1:2, where he colours symbolize the national motto: peace, rain, prosperity. In the white field were brown traditional Basotho shield and weapons in saltire.

Kneževina Seborga

Nenad Labus

Principality of Seborga

Seborga je naselje u brdu nedaleko Bordighere, koji kilometar od talijansko-francuske granice. No, osim što je obična talijanska općina, Seborga je i kneževina, koja se ponosi svojim korijenima od križara iz 11. stoljeća.

Seborga is a village in hills near Bordighera, a few kilometres from the Italian-French border. Except that it is an ordinary Italian municipality, Seborga is also a principality, proud of its roots since 11th century.

Seborga nije međunarodno priznata, ne priznaje ju ni Italija, ali tolerira isticanje njezinih obilježja u turističke svrhe.

To nije nasljedna kneževina, već izborna, jer stanovnici s biračkim pravom biraju novog kneza po smrti staroga. Današnji se knez zove Giorgio I., a izabran je daleke 1964.

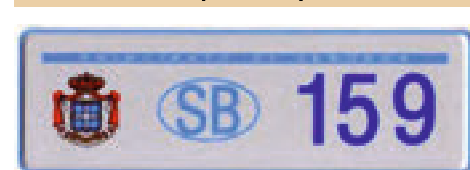
Seborga is not internationally recognized, nor it is recognized by Italy, but its "independece" is tolerated for touristic purposes.

The principality is not hereditary, the inhabitants elect a new prince after the passing on of a previous one. Today the prince is Giorgio I, elected already in 1964.

Crteži: Graham Bartram, World Flag Database, www.flags.net

Grb Seborge je *u nebesko plavom polju srebrn križ, štit sa srebrnim rubom postavljen na okrunjeni kneževski plašt, ispod moto na zlatnoj traci "sub umbra sedi"*. Moto znači "sjedi u sjeni" i refrenca je na njezin položaj u Italiji.

I zastava kneževine je sva u znaku nebeskoplave i srebrne boje: Uz koplje je bijelo polje ¼ dužine zastave u kome je štit grba kneževine nadvišen krunom; u drugom polju je 18 naizmjeničnih bijelih i nebeskoplavih pruga. Omjer stranica zastave je 1:2. Ova zastava usvojena je 1997., a ranije se koristila bijelo-plava dijagonalno podijeljena zastava s grbom u sredini.

Vlasti Seborge imaju još tri "prerogativa vlasti", budući da su kovali vlastiti novac, izdali poštanske marke, a prodaju i automobilske tablice.

Novac se naziva *luigino* (luiđino), a tečaj mu je 6 US$ za 1 luigino! On se, naravno, tretira kao bon, a primaju ga sve trgovine u Seborgi i okolici, pa i na obali. Marke su, također, neslužbena izdanja i sva su u blokovima.

Kao što je vidljivo na ovom bloku, u kneževini su u upotrebi još tri grba. Prvi pripada vitezovima krune *(Cavalieri di Corona)*, a blazonira se: štit koso razdijeljen na srebrno i nebeskoplavo polje,

(nastavak na str. 15)

The coat of arms of Seborga azure a cross argent, the shield bordered also argent is set within a crowned princely mantle, with a motto on ribbon or below "sub umbra sedi". *The motto "sits in the shade" reffers to its position within Italy.*

The flag is also celestial-blue and white: white vertical stripe at hoist ¼ of the length wide containing the crowned shield of the coat of arms and in the fly 18 white and celestial-blue stripes. Ratio is 1:2.

The Seborga Government has three more "prerogatives of the power", since they issued money, post stamps and also sell car licence plates.

The currency is called luigino, *with exchange rate 6 US$ for 1 luigino! It is considered as a coupon acceptable by all shops in Seborga and surroundings, and even on the coat. The stamps are also unofficial and are all printed in small sheets.*

As it could be seen on the small sheet here, the Prinicipality uses other three coats of arms. The first is of the Knights of the Crown (Cavalieri di Corona), *and may be blazoned: per bend argent and azure overall a cross fitchée azure trefleury vert and four fleurs de lis issuant from it.*

(continued on p. 15)

SOCIJALISTIČKA HERALDIKA?

Tradicionalnim se heraldičarima digne kosa na glavi samo na spomen ove sintagme. Drugi tvrde da tako nešto ni ne postoji, a treći na socijalističke ambleme gledaju s gnušanjem i prijezirom. Jedni bi opet najradije da se sve to može zaboraviti i to je upravo ono čega se bojimo.

Neosporna je činjenica, a kako se vidi iz slikovnih priloga ovome tekstu, da su gradovi odnosno općine i u vrijeme socijalističke Jugoslavije koristili određene heraldičke znakove. Iako je socijalistička ideologija na tradicionalnu heraldiku kao ostatke feudalne i buržoaske represije, gledala s jednakim prijezirom kao što mnogi na nju gledaju danas, prirodna potreba za simboličkim označavanjem pripadnosti određenoj zajednici (u ovom slučaju gradu/općini) odnosno za označavanjem vlasništva, ubrzo je proizvela "novu heraldiku" svojstvenu socijalističkim društvima u cijelom svijetu u to doba. Tradicionalni heraldički zakoni odbacuju se, potreba prikazivanja grba na štitu zanemaruje se, u skladu s modernim umjetničkim pravcima prikazi se shematiziraju, ikonografija postaje tipizirana, reference na svetce i kraljeve odbacuju se i tako dalje. Takvi znakovi ponekad i samo vlasnici odnosno kreatori ne nazivaju grbovima (nego znakovima, amblemima, logoima i sl.) čak i kad se mogu podvrći heraldičkom tretmanu, dok s druge strane za neke i najfleksibilniji heraldičar mora priznati da s grbovima nemaju veze. Ipak, ti znakovi imali su funkciju grbova - koristili su se kao grbovi, pa ih stoga valja i zabilježiti kao takve uz svu kritičku distanci prema dizajnu.

Neosporno je da je odbacivanje heraldičke tradicije rezultiralo mnogim "monstruoznim" rješenjima. No, kako je vrijeme prolazilo i kako se dizajnu pomalo pridavalo sve više važnosti, neka izabrana rješenja izdižu se iz prosjeka. Neka se čak približavaju tradicionalnoj heraldici te se uz manje preinake i danas mogu nastaviti koristiti. (Mora biti takvih primjera i u Hrvatskoj, ali mi ni jedan ne pada na pamet. Slovenska općina Velenje je naprotiv izvrstan primjer.)

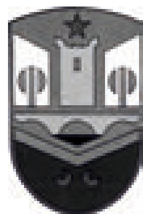
Na kraju krajeva, degeneracija heraldičkog umijeća koja se dogodila u tom periodu nije prvi takav primjer. U heraldičkoj povijesti zabilježen je period baroka u kojem su mnogi grbovi, osobito municipalni poprimali toliko neheraldičke karakteristike (s prikazima pejzaža, stvarnih neheraldiziranih likova, portreta i sl.). Na taj period danas mnogi heraldičari gledaju s jednakom nelagodom. S druge pak strane, upravo je to doba kada mnogi naši gradovi dobivaju svoje današnje grbove. Što god heraldičari iz raznih razdoblja mislili o heraldičkom dizajnu grbova, primjerice, Karlovca ili (da upotrijebim današnji naziv) Primorsko-goranske županije, ti bi sigurno zgrozili herolde iz vremena žive heraldike. Ipak, ne vjerujem da bi danas itko mogao argumentirano se buniti protiv upotrebe takvih "neheraldičkih" grbova.

U svakom slučaju, vjerujem da postoji dobar razlog da se i ovi grbovi također podvrgnu kritičkom i sustavnom heraldičkom istraživanju i uključe u korpus hrvatske municipalne heraldike. Tim više, krajnje je vrijeme da se materijali koji o njima govore spase iz arhiva i pospreme u heraldičke police, da nam se ne bi desilo da kojekakvi spomenari nestanu, a ljudi koji su ih izrađivali, naručivali i koristili zauvijek odu. Tada taj posao nikada nećemo obaviti na pravilan način.

Osnovna ideja ovog članka poziv je na obraćanje pozornosti na grbove iz socijalističkog perioda. Vjerujem da u svojim bibliotekama i arhivama imamo zabilježenu sasvim pristojnu količinu tih grbova i da bismo trebali pokušati zabilježiti o njima što više možemo izvući. Osim toga, ovi grbovi nalaze se na razglednicama i poštanskim markama, na spomenicama, plakatima i drugom povijesnom materijalu kojem prijeti zub vremena.

U vrijeme kada su ovi grbovi korišteni zapravo i nije postojalo sustavno istraživanje tog fenomena. Heraldička literatura je oskudna, a sustavni prikaz svih ili većine gradskih/općinskih grbova korištenih u SR Hrvatskoj ne postoji. Stoga je ovo poziv našim članovima da te grbove ne zanemaruju nego da i o njima izvijeste kada nalete na njih.

ŽH

Crikvenica

Dubrava

Krk

Gospić

Susedgrad

Grbovi iz 80-ih godina, dizajn Pero Čimbur.
The coats of arms designed in 1980's by P. Čimbur.
Izvor: P. Čimbur, "Natjecanje za grb", Zagreb, 1990.

SOCIALIST HERALDRY?

Traditional heraldists get their hair in the air at the mere glimpse of the syntagme. Others claim that there is no such thing, the third look at the socialist emblems with disgust and despise. Others would prefer to forget all about the issue, and honestly it is forgetting that we are most afraid of.

It is a fact beyond doubt, just as the drawing next to this article prove, that the cities and municipalities used certain heraldic symbols also during the period of the Socialist Yugoslavia. Although the socialist ideology despised the traditional heraldry, as remnants of the feudal and bourgeois repression, just as much as some are ready to despise the socialist symbology today, the natural need for symbolic designation of belonging to a certain community (in this case to a city/municipality) or the need for marking the ownership, soon resulted in a "new heraldry" characteristic for the socialist/communist societies around the world in the period. The traditional heraldic laws are overthrown; the imperative to show a shield is ignored; the depictions become highly schematized in accordance with the modern artistic streams; the iconography becomes uniformed, all references to saints and kings are removed and so on. Such symbols are not even by their owners/creators called coats of arms (but instead they are named signs, emblems, logos etc.) even when they would more or less easily fall into the heraldic realm, while on the other hand for some of those emblems even the most flexible herladist must admit that they have nothing to do with coats of arms at all. However, those symbols played the role of coats of arms – they were used as the coats of arms, so they should be noted as such even with all the critical distance towards the design.

It is beyond any doubt that the ignorance (or even intentional defiance) of heraldic tradition resulted with many "monstrous" designs. However, as time was passing by and as the design was gradually gaining more prominence, some chosen solutions rise above the mediocre average. Some even come close to traditional heraldry and with some minor adjustments may be easily (re)used today. (There must be such examples in Croatia, although none comes to mind. Slovenian city of Velenje is a good example, though.)

After all, the degeneration of heraldic art that happened in the period is not the first such example. In heraldic history it was noted period of baroque in which many coats of arms, especially those municipal, began to take shapes totally unheraldic (depicting landscapes, real unheraldized charges, portraits etc.) This period is by many heraldic scolar today frowned at. On the other hand, it is exactly the period when many of our cities gains their current coats of arms. Whatever the heraldists from various periods may think on heraldic design of the coats of arms of, e.g. Karlovac or (to use the modern name) the Coast and Gorski Kotar County; these coats of arms would make the herolds from the period of living heraldry shiver. But anyway, I do not think that anyone today could make any argumented attack on the use of such "unheraldic" coats of arms.

In any case, I believe that there exists a good reason to undertake a critical and systematic heraldic research upon these coats of arms and to include them in the corps of the Croatian municipal heraldry. Even more so, the time is ripe to save the materials that document them from the vanishing archives and to find place for them in heraldic shelves, so that we should not find eventually the memories missing, and the people who made them, ordered them and used them be gone for ever. In such case we would not be doing the proper job.

The main idea of this article is a call to take heed on such coats of arms from the socialist period. I am convinced that in our libraries and archives we have recorded quite an amount of such coats of arms and that we should try to note as much as possible about them. Besides, these coats of arms are still to be found on old (and not so old) post cards, stamps, charters, posters and other sensitive historic materials threatened by the passage of the time.

In the period when these coats of arms were being used there was, in fact, no systematic research done regarding the fenomenon. Heraldic literature is scarce and systematic depiction of all or the most of the civic/municipal coats of arms used in the Socialist Republic of Croatia does not exist. Therefore this is a call to our members, not to ignore such items and a call to report them once they bump into them.

Rijeka, 1967. Dorijan Sokolić

Split, 1969.

Pula, oko 1970.

Šibenik, oko 1980.

Nova Gradiška

Trešnjevka, oko 1980. Pero Čimbur

Grbovi nekih općina u SR Hrvatskoj, s naznačenim godinama usvajanja i dizajnerima gdje su poznati.
The coats of arms of some municipalities in SR Croatia, with the year of adoption and designers where known.

Pojmovnik

Commendatore

Kod nas se u literaturi dosta često javlja problem prevođenja naziva jednog stupnja odlikovanja, odnosno počasnog naslova koji rabe nosioci nekih redova.

Naime, u Italiji se često sreću osobe koje nose počasni naslov, titulu, ako hoćete, koji glasi *commendatore*. To je stupanj viši od *cavaliere* i *cavaliere ufficiale*, a niži od *grande ufficiale* i *cavaliere di gran croce*.

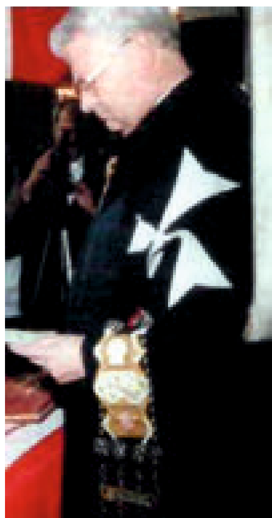
Riječ koja leži u korijenu je latinska, a glasi *commènda*, te ju poznajemo i u hrvatskom: **komenda**. Još od Srednjeg vijeka označava pravo svećenika ili svetovnjaka na uživanje nekog crkvenog posjeda. Ista stvar bila je i s vitezovima religioznih, a potom i drugih redova. Osoba kojoj je dodijeljena komenda je **komendator** - povjerenik.

S druge strane, iz njemačkog govornog područja dolazi nam druga, slična riječ koja se često greškom nalazi u prijevodima gorespomenute titule – *Kommodor*. Ona je od starofrancuskog *comandeor* prešla u nizozemski *komandeur*, a iz njega preuzeta u engleski i njemački. Ona je u francuskom označavala zapovjednika općenito, a u nizozemskoj je prešla na mornaricu, te je u engleskom prihvaćena u značenju privremenog zapovjednika skupine brodova - još do nedavno samo kao oznaka funkcije, a potom postaje mornarički čin viši od kapetana bojnog broda (*Captain*), a niži od viceadmirala (*Rear Admiral*). Iako se u nekim mornaricama ne ubraja među admirale, u većini, pa tako i u Hrvatskoj ratnoj mornarici komodor je najniži admiralski čin, po rangu sukladan činu brigadnog generala u kopnenoj vojsci.

Za razliku od komodora, naslov komendator u njemačkom se pravilno prevodi s drugom varijantom, i ovom dobivenom od francuskog naziva za zapovjednika: *Komthur.* U engleskom je uobičajeno ovu klasu reda nazivati *Commander*.

I kad smo već tu, ne može se ne spomenuti vjerojatno najpoznatijeg nositelja ove funkcije: veliki komendator Suverenog Malteškog Viteškog Reda (SMOM), koji je najviši vjerski dostojanstvenik ovog reda i zamjenik Velikog Meštra.

Izvori:
http://www.demauroparavia.it/
http://www.garzantilinguistica.it/interna_ita.html
http://www.etymonline.com/index.php?search=commodore&searchmode=none
http://dictionary.reference.com/browse/commodore
Anić: *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Novi Liber, 2002.

Frà Ludwig Hoffmann von Rumersteini, Veliki Komendator SMOM. Oznaka viteza (desno).
The Grand Commander of SMOM. Insignia of a Knight of Magisterial Grace (right)..
Izvor: www.orderofmalta.org, www.maltausa.org

Kneževina Seborga

(nastavak sa str. 13)

preko svega plavi križ s tri zelena trolisna završetka i zašiljen (poput mača) na dnu, te s četiri zlatna ljiljana koji izlaze iz presjecišta križa.

Drugi grb pripada državnoj kovnici, na koju su u Seborgi vrlo ponosni, jer je još 1666. počela kovati novac i tada zvan luiđino, koji je vrijedio ¼ tadašnjeg francuskog novca, zvanog *Louis*, pa otud i ime. Što se grba tiče, on spada u tvorevine, recimo ambleme, koji iako na štitu, teško opravdavaju uvrštenje među grbove: ne ulaze u heraldiku natpisi koji teku sa svih strana štita, ne spada u heraldiku ni prizor mača zabijenog u kamen koji još leži na grbu kneževine i sve to još u polu-profilu, pa zelena boja polja koja blijedi u nekoj aureoli iza glavnih likova …

Treći grb, onaj vitezova sv. Bernarda, opet je grb kako valja. Blazonira se: *na crnom polju osam srebrnih gredica, preko svega crven križ s tri srebrna trolisna završetka i zašiljen (poput mača) na dnu, te s dva zlatna ukrštena mača ispod presjecišta križa*.

Na koncu, još riječ-dvije o automobilskim tablicama. I one, naravno, nisu u službenoj uporabi, ali ih svatko može kupiti i držati u autu. I to ulazi u turističku promidžbu. Postoje dva tipa, stariji i noviji, budući da u Seborgi prate razvoj oblika tablica u Italiji. Noviji tip prilagođen je zahtjevima i propisima EU, te izrađen od istih materijala kao i službene talijanske tablice.

Odlikovanje na lentici komendatora Reda za zasluge Republike Italije (OMRI) i Vojnog reda Italije (OMI).
Collar medal of a Commendatore of the Order of Merit of the Republic of Italy and the Military Order of Italy.
Izvor: Prezidenza della Repubblica, www.quirinale.it

In our literature one often find problems in regard with the translation of an order class, i.e. an honorary title used by members of certain orders.

Namely, in Italy one may find people that are honoured with a title of *commedatore*. It is an order class higher then *cavaliere* and *cavaliere ufficiale*, but lower then *grande ufficiale* and *cavaliere di gran croce*.

The word in the root of the title is Latin: *commènda*, also known in Croatian shape: *komenda*. Already since the Middle ages it denotes a right of a priest or a laic to use some church benefit. The same was true with the knights of religious and afterward the other orders. Therefore the owner would be (in Croatian) *komendator* - trustee.

On the other hand, from the German language we have received other similar word – *Kommodor*. It originates from Old French *comandeor* through Dutch *komandeur*, from where it reached English and German. In French it denoted a commander in general, but in Dutch it was already connected to the navy, in English it denoted a temporary commander of a group of ships, until very recently only as a title of a function, and not as a rank; to became a naval rank above *Captain*, and under *Rear Admiral*. Even though some navies does not include the *Commodores* among *Admirals (Flag Officers)*, the most, including the Croatian Navy, does so, making it the lowest Flag Officer's rank, equal in grade with the army rank of Brigadier General.

Anyway, in German the correct translation for *commendatore* would be and other version of the world commander received through French, namely: *Komthur*. In English this class of an order is usually titled *Commander*.

And, while at it, we may mention probably the most well known bearer of this title: Grand Commendator of the Sovereign Military Order of Malta (SMOM), the highest religious officer of the Order and the deputy to the Grand Master.

Principality of Seborga

(continued from p. 13)

The second coat of arms is that of the state mint, on which they are very proud in Seborga, since it begun minting coins already in 1666, also named luigino, due to the fact that it was worth ¼ of the contemporary French coin named Louis.*The coat of arms hardly deserves the name, it is rather an emblem even if it comes on a shield: the inscriptions all around the shield are unheraldic, just as is the depiction of a sword in a stone that sits on the princely coat of arms with 3D, and nither is heraldic the greed background getting gradually palerin the middle...*

The third coat of arms, that of the Knights of St. Bernard is again a proper heraldic item: sable eights barrulets argent overall a cross fitchée gules trefloury also argent and two swords or in saltire behind it.

And finally, few words about the car licence plates. They are, also, unofficial, but everyone can buy them and carry them in his car. This complements the tourist offer. There are two types of the plates,since in Seborga they follow the development of their shape in Italy. The new type is adapted to the requirements and regulations of the EU and produced of the same materials as the official Italian plates.

Sve slike (osim zastave) sa / *All figures (excl. flag) from:* Seborga, www.seborga.net 1.10.2006.

Grb i Zastava
Glasnik Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva
Bulletin of the Croatian Heraldic & Vexillologic Association

IMPRESSUM

Grb i Zastava
Glasnik Hrvatskog grboslovnog i zastavoslovnog društva

Broj **0**, Godina **0**, Zagreb **listopad 2006.**

Glavni i odgovorni urednik: **Nenad Labus**

Predsjedništvo HGZD: **Željko Heimer,** predsjednik, **Nenad Labus**, potpredsjednik, **Dubravka Peić-Čaldarović**, tajnik, **Jelena Borošak-Marijanović**, **Matea Brstilo Rešetar**.

Tehnički urednik i engleski prijevod: **Željko Heimer**

ISSN:

Godišnja pretplata 100 kn, za inozemstvo 200 kn.
Za članove HGZD u Hrvatskoj - besplatno.

Žiro račun Zagrebačka banka
2360000-1101905988.
Devizni rn. **2100316527**.

Tiraža ovog broja: **50 komada**

Izdavač:
Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo
Pazinska 50
HR-10110 Zagreb
Hrvatska

E-mail: **hgzd@hgzd.hr**

Web: http://**www.hgzd.hr**

Prilozi za "Grb i Zastavu" dobrodošli su. Članci, fotografije i ostalo mogu de dostaviti izdavaču u pisanom ili tiskanom obliku, u elektronskom obliku ili kao privici elektoronskom poštom. Materijali se ne vraćaju.

Ovaj broj zaključen je 15. listopada 2006.

www.hgzd.hr

Naše web stranice

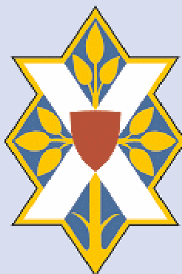
Jedan od prvih poteza u uspostavi Društva bio je izrada web stranica čime se inicijatorima osnivanja Društva omogućilo da učinkovitije surađuju u izmjeni ideja i dokumenata suvremenim sredstvima. Nakon osnivanja i dobivanja hrvatske domene, stranice se od kolovoza nalaze na adresi www.hgzd.hr, a na njima se nalaze pismeni i slikovni prilozi o našem Društvu i predmetu našeg interesa. Osim dokumenata članstvu i gostima su dostupni podaci o članovima predsjedništva, njihovi životopisi i bibliografije. Stranice donose i vijesti iz domene djelovanja Društva, ali i vijesti o događajima u heraldičkim i veksilološkim udruženjima u svijetu te, naravno, vijesti o novim grbovima i zastavama. Na stranicama se povremeno mogu naći i ankete, a povremeno se dodaju i širi prilozi o heraldičkim i veksilološkim temama u obliku web knjiga. Kao što je to običaj, sadrži linkove na druge sukladne stranice srodnih organizacija, mogućnost pretraživanja sadržaja, a i mogućnost da posjetioci ostave svoj komentar uz svaki prilog. Cjelokupan sadržaj stranica dostupan je i na engleskom jeziku. Stranice su dizajnirane koristeći suvremeni otvoreni sustav za uređivanje sadržaja (CMS) "Drupal" koji se temelji na pristupu skriptnim jezikom PHP na bazu podataka MySQL, a postavljen je na javnom poslužitelju Hrvatske akademske i istraživačke mreže CARNet kao gostujući servis. Veselit će nas ako će vam se stranice svidjeti i ako među svoje rutine uvedete i povremeno provjeravanje novosti na našem webu. Također, molimo vas proslijedite nam sve informacije koje bi mogle biti zanimljive drugim članovima društva, osobito o događanjima "u struci" - rado ćemo ih objaviti.

One of the first things done in the establishing of the Association was production of web site that enabled the Association initiators to cooperate in the exchange of ideas and documents more effectively by use of modern means. After the establishment and obtaining of the Croatian domain, since August, the site is hosted at address www.hgzd.hr, containing written and pictorial contributions on our Association and on the subject of our interest. Except the basic documents, to our members and guests are the site includes the data on members of the presidency, their biographies and bibliographies. The site brings also news from the Association activities, but also news on events in heraldic and vexillologic societies in the world, and, of course, news on new coats of arms and flags. Occasionally, there could be found opinion pools and wider articles on heraldic and vexillologic topics in shape of web books. As it is customarily, the site includes links to other compatible sites, possibility of searching the contents, but also possibility of leaving comments on any materials presented. The entire content of the site is available also in English. The site is designed using the modern open content management system (CMS) "Drupal" based on the PHP scripting language access to the MySQL database, hosted on the public server of the Croatian Academic and Research Network CARNet as non-commercial guest service. It shall please us if you find the site appropriate and if it becomes your routine to check it from time to time. Also, we would like to ask you to forward us all the information that may be interesting to other CHVA members, especially regarding the events "in the field" – we shall gladly publish them.

27. međunarodni heraldički i genealoški kongres, St. Andrews, Škotska

The 27th International Congress of Genealogic and Heraldic Studies (27 ICGHS)

Najvažniji heraldički događaj ove godine bez sumnje je 27. međunarodni heraldički i genealoški kongres, koji je održan u St. Andrewsu u Škotskoj od 21. do 26. kolovoza 2006. godine. Na kongresu se i opet okupilo tristotinjak stučnjaka iz cijelog svijeta.Iz Hrvatske su sudjelovali **dr. Ivan Mirnik** s radom *"The Order of the Dragon as reflected in Hungarian and Croatian Heraldry"* te **mr. Dubravka Peić Čaldarović** s radom *"Modifications of Croatian State Heraldry during the 20th century"*. Kongres je posjetio i **Mladen Stojić**, direktor Heraldic arta iz Rijeke. U sljedećem broju nadamo se prenijeti sažetak ovih radova, kao i širi prikaz Kongresa.

The most important heraldic event this yeas was, no doubt, the 27th ICGHS, held in St. Andrews, Scotland, 21st to 26th August. The Congress gathered again over 300 experts from all over the world. From Croatia participants were Ivan Mirnik with paper titled "The Order of the Dragon as reflected in Hungarian and Croatian Heraldry" and Dubravka Peić Čaldarović with the paper "Modifications of Croatian State Heraldry during the 20th century". There was also Mladen Stojić, the director of Heraldic art from Rijeka. In the next issue we hope to bring you the summary from the above papers, as well as a review of the Congress.

Robin Blair, Lord Lyon King of Arms, glavni herald Škotske (lijevo), bedž Kongresa (gore), dolje: heraldička radionica (lijevo), novi gonfalon St. Andrewsa (sredina), ceremonija otvaranja (desno)
Robin Blair, Lord Lyon King of Arms (left), Congress badge (top), bottom: heraldic art workshop (left), new gonfalon of St. Andrews (centre), opening ceremony (right). Izvor: www.congress2006.com i Dubravka Peić Čaldarović

